

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
Ik oāṅkāṛ saṭ nām kartā purakhḥ nirbhāo nirvair akāl mūrati ajūnī saibhān gur parsād.

THE SIKH BULLETIN

www.sikhbulletin.com

editor@sikhbulletin.com

Volume 24 Number 4

Published by: Hardev Singh Shergill

5135 Wisteria Drive, Oceanside, CA 92056 USA Tel: (760) 295-0073

In This Issue / ਤਤਕਰਾ

Editorial.....1

Shabd Vichar ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ
Satgur Ki Sewa Safal Hai4

My Soul Is in A Hurry. *Mário de Andrade*.....6

The Truth of Guru Teg Bahadur Ji's
Martyrdom. *Karminder Singh Dhillon Phd* ..7

The Truth of Hemkund
Karminder Singh Dhillon Phd10

Sakhi Analysis: Sri Chand cures Guru Arjun of
Writer's block. *Karminder Singh Phd*..... 19

Verse Analysis: ਮੁਰਖੈ ਨਾਲਿ ਨ ਲੁਝੀਐ Murkheiy
Naal Na Lujheiy. *Karminder Singh Phd*.....20

Is Dasam Granth Written by Guru Gobind
Singh? *Amarjit S. Gulati*.....21

Peacebuilding in South Asia – A Perspective
from Sri Guru Granth Sahib
Dr. Devinder Pal Singh..... 32

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੇ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥
ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ35

ਸਵਈਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਢ।
ਡਾ: ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ37

ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਅਤੇ ਬੇ-ਅਕਲੇ
ਜੱਥੇਦਾਰ । ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਉਣ ਵਾਲਾ.....44

Obituary. Pal Singh Purewal46

Note to Contributors.....49

www.sikhbulletin.com
www.sikhivicharforum.org

Editor in Chief: Karminder Singh Dhillon, PhD (Boston), Kuala Lumpur
Punjabi Editor: Gyani Jarnail Singh Arshi (Malaysia)
Editors: Moninder Singh (India), Harpreet Kaur (New Zealand)
Technical Lead: Amrinder Singh Sandhu (USA)

Editorial

A Rs. 2,430 Crore Nail in the Coffin.

On October 21st, Indian Prime Minister Narendra Modi laid the foundation stone of two new ropeway projects connecting Gobind Ghaat to Hemkund and Gaurikund to Kedarnath in Uttarakhand. The projects will come up at a cost of Rs 2,430 crore.

The length of the ropeway connecting Gobind Ghat to Hemkund Sahib will be 12.4 km. Stations will be constructed at Gurdwara Gobind Ghat, Pind Pullana, Gurdwara Gobind Dham and Hemkund. The aim of this ropeway is to reduce the travel time from Gobind Ghaat to Hemkund from one day of walking to 45 minutes.

Given the history of the relationship between the Indian regime and Sikhs, a host of questions arise. Six can be listed here.

First, what is the motive of this seemingly magnanimous nature of the regime's support for Hemkund? After all, the 2,430 crore will be used for a project that bears a direct link to the Sikh religion – more so the hijacked version of it.

Second, given that *yatras*, penances, frivolous worship of mythological places and past lives are rejected within Gurmat and Gurbani, why is the Indian regime so altruistic in allocating crores to a private institution – Hemkund – that epitomizes all four?

Third, why hasn't the Indian regime allocated money to improve the infrastructure around other primary Sikh gurdwaras such as the roads and drainage around Darbar Sahib or Sis Ganj to facilitate visits of Sikhs therein?

Fourth, isn't this project aimed at promoting the narratives within the Bachitar Natak or Dasam Granth pertaining to Guru Gobind Singh having meditated on Kalika the Mahakaal in his past life? After all, Hemkund is founded on this particular but concocted narrative - whose acceptance within the Sikh world depends heavily on its active pushing through government interference.

Fifth, is this project a fitting sequel to the Rs 100 Crores that were allocated by the Indian regime in 1999 to celebrate the 300th

anniversary of the formation of the Khalsa wherein the dual motives were firstly, to portray Guru Gobind Singh as an Indian-Hindu national hero and secondly, to aggressively promote the Dasam Granth as a Sikh scripture? Is it also a sequel to the announcement by PM Modi in 2021 that the final week of December would be celebrated as the *Sahibzadey Shaheedi* week as part of the “*baal divas*” – the motive of which was provide a solution to the problem the BJP and RSS had with the 25th of December being declared a Christmas holiday? Readers will recall that immediately upon coming to power in 2014, the BJP regime had announced that the 25th of December would be a working day but was forced to backtrack after stiff opposition. They have been looking for a way out ever since; albeit diabolically - to grant a holiday on or around December 25th while simultaneously denying the Christian community a Christmas holiday. The BJP regime found one in 2021 – at the expense of the *Sahibzade* who were being honored for having sacrificed their lives as defenders of the Sntan dharma.

Finally, is this yet another attempt at eroding, absorbing, assimilating, co-opting and subjugating Sikhi, Sikh Gurus, and Sikhs in the long list of attempts that have gone on for as long as one can remember? Is this another attempt at diluting and eventually destroying the *nirmIta* or uniqueness of Sikhi?

In other words, is this project a Rs. 2,430 crores worth of a nail in the coffin of Sikh independence and Sikhi uniqueness?

One would expect Sikh institutions, organizations, universities and thinkers to see through the Rs 2,340 crore façade and rush to alert, inform and educate the Sikh community as to what it really amounts to. At the very least they could ask any or all of the six questions above – or more – and initiate a vigorous debate within the Sikh world. If that is still not possible, at least they would ask the community to ponder over the huge sum that has suddenly fallen from the Himalayan skies onto the Sikh lap.

The ropeway would eliminate the torturous trekking to Hemkund

A pictorial depiction of the ropeway project as touted by the official Indian government website

But what the Sikh world got was a display of spineless-ness par excellence in the form of a stampede by Sikh groups to bootlick Modi. Hemkund Management Trust vice-president Narinderjit Singh Bindra led the race in servility by praising the project sky high. Not very far behind was the sycophant Rajya Sabha MP Vikramjit Singh Sahney who said the project was a Diwali gift to the Sikhs and “should be completed on war footing”. Not wanting to be left behind in toadying, Delhi DSGMC chief Harmeet Singh Kalka stated, “The DSGMC is extremely grateful to PM Modi for laying the foundation stone of the ropeway project between Govindghat and Hemkund Sahib.” Haryana Sikh Gurdwara Parbandhak Committee president Baljit Singh Dadduwal in a letter to the PM

praise Modi’s “continued kindness in making it easier for Sikhs to pay obeisance at Sri Hemkund Sahib.” Tarlochan Singh, chairman of the minorities commission said “Sikhs will never forget the welfare measures for Sikhs undertaken by the PM.” Former SGPC chief Bibi Jagir Kaur “welcomed Modi’s inauguration of the ropeway to

Hemkund sahib”. There were too many other groups and institutions who bent over backwards to tell the Sikh world that Modi and his regime were the great miracle that Sikhs had been waiting for. Too many to waste valuable space in the pages of this publication.

Yet, the most disgraceful pandering to this USD 150 million Anti-Sikhi Agenda was left to be undertaken by none other than the Akaal Takhat.

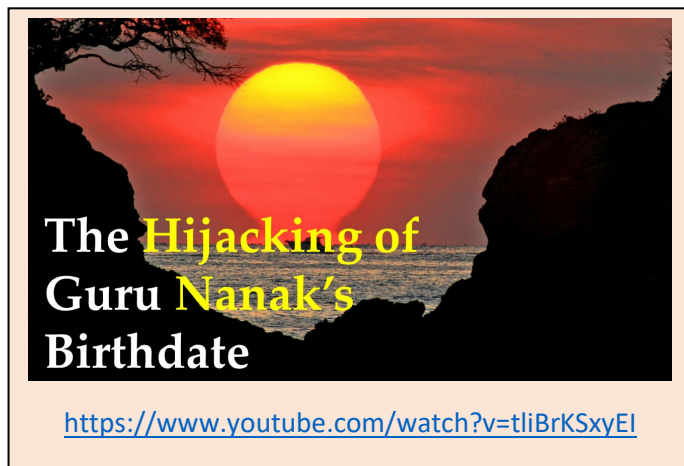
This editorial may not have come about if the AT had stayed out of the nauseating bootlicking. After all, the Sikh world has become fairly immune to seeing our gullible organizations being duped by the anti-Sikh forces either through their own ignorance or through wanting a piece of the crumbs that are thrown at the Sikh world by these forces.

The Jathedar of AT, Gyani Harpreet Singh wrote an official note to Modi one day after the PM had laid the foundation stone of the ropeway project. The note reads – in part - as follows. “I congratulate you for laying the foundation stone of the Gurdwara Hemkund Ropeway. For any devout Sikh, this is a historic occasion and will further bring together the pilgrims with their sacred places. You have shown great sensitivity and respect towards the Sikh traditions and the teachings of the Guru Sahib’s”. Disregarding the grammatical errors, this letter leaves little doubt that servility, sycophancy and adulation for the anti-Sikh promoters has reached its highest levels and lowest ebbs. This message scrapes the bottom of

the barrel of sucking up.

The one good that may have hopefully come out of this shameful episode is the need to understand, and the opportunity to explain what Hemkund is really about. This issue of *The Sikh Bulletin* thus contains my essay titled “The Truth of Hemkund” which can be read on page 10. It is hoped that readers will be able to put this Rs. 2,430 crore Indian government ropeway project into the perspective it deserves.

Karminder Singh Dhillon, PhD (Boston)
Editor-in-Chief.

Shabd Vichar

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ Satgur Ki Sewa Safal Hai

Karminder Singh, PhD (Boston).

dhillon99@gmail.com

This *salok* of Guru Amardas is found on page 552 of the Sri Guru Granth Sahib (SGGS) ji.

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜੇ ਕੇ ਕਰੇ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥

Salok M: 3 Satgur Ki Sewa Safal Hai Jay Ko Karey Chit Laye.

Sat- one who is in perpetual existence. **Gur** - The Guru. **Satgur** – Creator-connecting Guru. **Ki Sewa** – Service of, service in the name of. **Safal** – Acceptable, meaningful. **Jay Ko** – If one. **Karey** – Performs, undertakes, does. **Chit** – Mind, Intent. **Laye** – With. **Chit Laye** – With Love, in sincerity. (*Chit Launa* is a Punjabi idiom).

Service in The Name of the Creator-Connecting Guru Is Meaningful When Done in Sincerity.

The question that needs answering is: “what is the nature of Satgur Ki Sewa – service in the name of the Guru.” This question is answered by Guru Nanak on page 223 of the SGGS in the following verse:

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥ ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥

Gur Ki Sewa shabd Vichar. Haumai Marey Karnni Saar.

Meaning: Undertaking the deed (ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ *Karnni Saar*) of controlling my ego (ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ *Haumai Maray*) and enlightening myself with the messages within the *shabd* (ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੁ *shabd Vichar*) is service of the Guru ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ *Gur Ki Sewa*). The message is clear. Since the Guru is *shabd*, the *sewa* of the *shabd* cannot be in terms other than enlightenment. To rid our minds of the darkness of un-enlightenment and inner ignorance that is based on our ego, and replacing it with the enlightenment of the *shabd* is the true *sewa* of the Guru. The next verse of the *salok* under discussion is:

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥

Nam Padarath Payeay Achint Vasey Munn Aiye.

Nam – Divine Virtues. **Padarath** – Treasure. **Payeiy** – Attained. Sp. Realized. **Achint** – Inner Peace, state of mind that is free from Vices. **Vasey** – Resides. **Munn** – Mind. **Aiye** – Comes.

In Such Service the Treasure of Divine Virtues Is Realized and The Mind Comes to Reside in A State of Inner Peace.

Text in **BLUE** is context from the previous verse.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਕਟੀਐ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਜਾਇ ॥

Janam Maran Dukh Kateiy Haumai Mamta Jayey.

Janam – Lit. Birth, life. **Maran** – Lit. Death. **Janam Maran** – Sp. The Cycle of spiritual Birth and Death. **Dukh** – Pain, Suffering. **Kateiy** – Freed, eliminated. **Haumai** – Ego. **Mamta** – Attachment. **Jayey** – Leaves.

The Mind Comes into A State of Peace Because My Ego and My Attachment to It Leaves the Mind; The Pain of the Cycle of Spiritual Life and Death Is Eliminated.

Note: Spiritual life happens when the mind is awakened towards divine virtues and spiritual death occurs whenever the mind is drowned in ego and our attachment to it. Gurbani considers the human that lives in attachment to one's ego as physically alive but spiritually dead. The human mind goes through this cycle of spiritual birth or awakening and spiritual death a million times per day. Each good thought is an awakening and each negative thought is spiritual death. The next verse of the salok is

ਉਤਮ ਪਦਵੀ ਪਾਈਐ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥

Utam Padvee Payeaiy Sachey Rahey Samayey.

Utam – Lit. Eminent. Sp. Spiritually Elevated. **Padvee** – Position, state. **Payeay** – Lit. Attain. **Sachey** – Creator. **Rahey** – Remains. **Samayey** – Immersed, imbued, instilled. Sp. Realize.

With the Cycle Eliminated, My Mind Attains a Spiritually Elevated State Within Which My Creator Remains

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥ 1 ॥

Nanak Poorab Jin Ko Likhia Tina Satgur Miliya Aiye.

Poorab – Past period of life. **Jin Ko** – Moments of my life which. **Likhia** - Lit. Written, inscribed. Metaph. Account for. **Tina** – Those moments of my life. **Satgur** – Creator-connecting Guru. **Miliya** – Attain, meet. Sp. Realize. **Aiye** – Comes.

Nanak, Moments of My Life Within Which I Accounted for Sewa Were Moments Within Which I Came to Realize the Creator-Connecting Guru

Note: The acts of realizing the Creator-connecting Guru, acquiring divine virtues and the termination of the cycle of spiritual birth and death is a journey that is undertaken constantly in our life. This journey thus has a past, present and future. When we do something in the present – it adds up as moments of our past (Poorab). It is this Poorab (added up past of ours) that we must build. The way to do it is to constantly do virtuous things in our present. Only the present is in our control. We build the past from our present and create the future from our present.

Overall message: Serve the Creator-connecting *shabd* Guru with sincerity and inner honesty. Obtain the enlightenment of the messages of the *shabd* (*Gur Ki Sewa*) constantly – at every opportunity in life. The outcome is inner peace. The outcome is a mind imbued with divine virtues. The outcome is enlightenment and the realization of the Creator within.

There are three types of *sewa* that are described within the SGGS. The first is *sewa* of mankind. This is when we do acts of kindness towards other human beings in need. The Gurbani principle here is one of serving humanity. Gurbani considers humanity the abode of the Creator. Guru Arjun has the following couplet on page 1381 of the SGGS.

ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਫਰੀਦਾ ਖਾਲਕੁ ਖਲਕ ਮਹਿ ਖਲਕ ਵਸੈ ਰਬ ਮਾਹਿ ॥

Mehla 5. Freeda Khaluk Khluk Meh Khluk Vseiy Rabb Mahe.

Mehla 5 - Composition of Guru Arjun (as elaboration to Fareed's preceding *saloks*). **Khaluk** – Creator. **Khluk** – Mankind as creation. **Meh** – Resides within. **Vseiy** – Resides. **Rabb** – Creator. **Mahe** – Exists within.

Mehla 5: Fareed The Creator Resides Within Humankind, He Exists Within His Creation.

ਮੰਦਾ ਕਿਸ ਨੇ ਆਖੀਐ ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥ ੭੫ ॥

Manda Kis No Akhieiy Ja(n) Tis Ben Koyi Nahe.

Manda – Bad, evil. **Kis No** – Who, which. **Akhieiy** – Say, label, claim. **Ja(n)** – When. **Tis** – Him. **Ben** – Without, sans. **Koyi Nahe** – None, nothing.

When None of Creation Is Sans His Presence, Then Who Can I Say Is Bad?

The second is Sewa of the Creator-connecting Guru (*Shabd*). This is specifically defined as the act of connecting with the Gurus messages within his *shabd* – within the SGGGS.

The third is Sewa of Creation. This is when we do acts of virtuosity towards the entire creation – (animals, plants and all inanimate matter on earth). This *shabd* is about sewa of the Creator-connecting Guru.

(Reproduced with courtesy from Karminder Singh Dhillon, *Selected Gurbani Shabds*, KL: 2020 page 146 – 150)

Book is available from <https://sikhivicharforum.org/store/>

My Soul Is in A Hurry.

By Mário de Andrade.

I counted my years and realized that I have less time to live than the time I have lived so far.

I have more past than future.

I feel like that boy who had a bowl of cherries. At first, he gobbled them, but when he realized there were only few left, he began to taste them intensely.

I no longer have time to deal with mediocrity.

I do not want to be in meetings where flamed egos parade.

I am bothered by the envious, who seek to discredit the ablest, to usurp their places, coveting their seats, talent, achievements and luck.

I do not have time for endless conversations,

useless discussions about the lives of others who are not part of mine.

I no longer have the time to handle or manage the sensitivities of people who, despite their chronological age, are immature.

I hate to confront those who struggle for power, and those who do not debate the content, just the labels.

My time has become scarce to debate labels. I want the inner essence.

My soul is in a hurry.

Not many cherries in my bowl.

I want to live close to people who are "human" - humans who laugh at their own weaknesses; and away from those became smug and overconfident with their triumphs, and away from those filled with self-importance.

The essentials are what make life worthwhile. And for me, the essentials are more than enough!

Yes, I'm in a hurry. I'm in a hurry to live with the intensity that only maturity can give.

I do not intend to waste any of the remaining cherries.

I am sure they will be exquisite, much more than those eaten so far.

My goal is to reach the end satisfied and at peace with my loved ones, and my conscience.

As said by Confucius: "We have two lives. The second begins when you realize you only have one."

The Truth of Guru Teg Bahadur Ji's Martyrdom

Karminder Singh Dhillon, Phd.

Chairman, Religious Affairs Committee, Global Sikh Council.

The Sikh world celebrates the *Shaheede Diharra* – the Supreme martyrdom of Guru Teg Bahadur ji on the 24th of November. The Global Sikh Council (GSC) appeals to the Sikh world to ponder on the following three issues. 1) What was this event about? 2) What is the truth of it? And 3) What were the message behind this event?

Guru Teg Bahadur ji was put to death – by the order of then Emperor Aurangzeb - in the public square of Chandni Chowk, Delhi on the 11th of November 1675. The ninth Guru thus became the second of the two Guru martyrs in the Sikh faith. The first was Guru Arjun ji.

While commemorating the martyrdom of Guru Teg Bahadur ji on the 24th of November, our clergy – granthis, parcharaks, ragis and dhadees will tell us that Guru Teg Bahadur ji gave his life in defense of a particular religion and particular symbols of that religion. And that the ninth Guru did so at the behest of 500 Kashmiri brahmins who had come to him to save themselves, their religion and their symbols.

While commemorating the martyrdom, our clergy will sing – as kirtan – poems that are taken from compositions that are not contained within the Sri Guru Granth Sahib (SGGS). Poems that they have been singing for decades. Poems that are not Gurbani. But poems that fit the narrative that Guru Teg Bahadur laid his life to protect particular symbols of a particular religion. The verses of this poem are:

ਤਿਲਕ ਜੰਦੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾਕਾ । ਕੀਨੋ ਬਡੇ ਕਲੁ ਮਹਿ ਸਾਕਾ।...
ਧਰਮ ਹੇਤ ਸਾਕਾ ਜਿਨ ਕੀਆ। ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰ ਸਿਰਰ ਨਾ ਦੀਆ।
Tilak Janju Rakha Prabh Taka. Kino Bdo Klu Meh Saka...
Dharm Heyt Saka Jin Keeya. Sees Diya Par Sirer Na Diya.
Bachitar Natak. Dasam Granth page 215.

Translated they mean: The massive event of the sacrifice in Kalyug was in defense of the sacred mark (*Tilak*) and the sacred thread Janju. *Tilak Janju Rakha Prabh Ta(n)ka*. He gave his head in the name of religion (*Dharam Heyt*) for these symbols, but not his faith in them (*Sirer Na Diya*)

Our ragis and parcharaks have told us the lie that Guru Gobind Singh penned these verses. Based on the messages of these verses – the Sikh world has been told that Guru Teg Bahadur is Hind Dee Chador – the protector of Hind – protector of the Hindu nation to whom the symbols of tilak and Janju belong.

The dishonor of singing - as kirtan – compositions that are not from within the Sri Guru Granth Sahib aside; the messages that are contained within this composition – are the greatest of disservice to what Guru Teg Bahadur stood for. The messages are in fact a betrayal of the sacrifice. One wonders if this poem was composed by the same people who wanted to imprison Guru Teg Bahadur within their own narrowness. And then claimed – falsely – that it was Guru Gobind Singh who gave us this narrative. And our ragis, kirtanias and parcharaks have regurgitated this fiction unthinkingly.

Young Sikhs belonging to the generation of the millennials as the custodians of Guru Nanak's Sikhi in the next generation ask - if indeed we have understood and presented the reasons for the martyrdom of our beloved Guru in the real and accurate sense. Or if we have presented the martyrdom in a way that reduces its significance and narrows its importance. More importantly our youth ask of the real messages that emanate from the supreme sacrifice. Messages that are relevant to Sikhs in particular and humanity in general.

These questions give us reason to pause and reflect. To say that the Guru gave his life in defense of two symbols of a particular religion is to reduce the enormity of the sacrifice. To say that the Guru sacrificed himself in defense of any one particular religion is to severely narrow the magnanimity of the sacrifice. To propagate such may indeed be the agenda of people who want us to believe that Sikh gurus were no more than defenders of a particular religion and its symbols. But the truth is something else.

And we can only get to the truth if we seek the truth. And seek it courageously and judiciously. And if our clergy – ragis, granthis, kirtanias and parcharaks – stop preaching these narrow and agenda based messages to our sangats. And stop singing poems that are composed with the aim of propagating these same narrow messages. And stop narrating the untruth that these poems are written by Guru Gobind Singh. He could not have written what was never the truth. And the truth is that Guru Teg Bahadur's martyrdom had nothing to do with any two symbols or any one religion. It had everything to do with the freedom to practice one's faith. It had everything to do with celebrating diversity as a divine characteristic of the creator.

In 1670 Emperor Aurangzeb announced his policy of *Ek Mazhab* – or one religion. The foundational justification of this policy was that the only way to have peace and unity was for everyone to profess just one religion. Aurangzeb had decreed the destruction of all places of worship and education belonging to faiths other than the one he subscribed to. He further ordered the discontinuance of all customs, rituals and practices that contravened his ek mazhab dictate.

In the mind of Guru Teg Bahadur, the notion of a single mazhab was anti-thesis to the foundational principle of nature – which was diversity. This principle of diversity was a foundational belief of Guru Nanak's Sikhi as encapsulated in the verse on page 385 of the SGGS:

ਏਕੁ ਬਗੀਚਾ ਪੇਡ ਘਨ ਕਰਿਆ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਤਹਾ ਮਹਿ ਫਲਿਆ ॥ 1 ॥

Eyk Bageecha Peyd Ghan Kariya. Amrit Nam Tha Meh Faliya.

Meaning: The Orchard – meaning Humanity - is One, But the Vegetation Within it – meaning the people - is Diverse Aplenty. It is Within Such Kind of a Diverse Creation That Divinity Comes to Fruition.

Here is another verse on page 1056 that says that diversity was the foundational tenet of creation.

ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਸਾਚੈ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਜੇਹਾ ਉਪਾਇਆ ॥

Mairaiy Prabh Sachaiy Ek Kheyl Rchaya. Koye Na Kis Hee Jeha Upaya.

Meaning: The creation of my Master Lord is such. None is like the other.

Here is yet another verse from page 746 of the SGGS that speaks of diversity as the basic percept of mankind.

ਨਿਰਗੁਨ ਹਰੀਆ ਸਰਗੁਨ ਧਰੀਆ ਅਨਿਕ ਕੋਠਰੀਆ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਿਨ ਕਰੀਆ ॥ ਵਿਚਿ ਮਨ ਕੋਟਵਰੀਆ ॥

Nirgun Hareeya Sargun Dhariya Anak Kotheriya Bhin Bhin Bhin Bhen Kariya. Vich Man Kotvariya.

Meaning: When the formless Creator (*Nirgun*) manifested into form (*Sargun*) within mankind (*Kotheriya*) by exhibiting infinite diversity (*Bhin Bhin Bhin Bhen Kariya*). The mind executed (*Kovariya*) this diversity within.

Guru Teg Bahadur thus decided to take a stand on the issue in a very public way – the purpose of which was not just to send a message to Aurangzeb that his *One Mazhab* dictate was unacceptable, but to convey to the humanity at large that defending the right to one's beliefs was an unassailable right. And for such a stand and message he laid down his life.

The narrative of standing up for one particular religion and laying down his life for two particular symbols is akin to encapsulating the depths of an ocean into a tea-cup. It's an attempt to fit the heights of a mountain into a wheelbarrow.

It wasn't a particular religion or its symbols that Guru Teg Bahadur stood for. It could have been any religion. It could have been any belief or symbol. It could have been 50 Jainis from Gujrat in place of 500 Kashmiri brahmins who had called upon Guru Teg Bahadur. It could have been a group of Buddhists from, Bengal, or Yogis from Utrakhand. The particular religion, belief or symbol was inherently irrelevant. What was relevant was standing up for the oppressed – no matter their faith and beliefs. What was relevant was to stand up even when faced with certain tyranny and death. And he stood up on his own, not at the behest of any number people from any particular religion.

Having said that, the question that the Sikh world needs to answer is this. Have we honored the sacrifice of our beloved Guru? Have we inculcated the messages and lessons of the Shaheedee within our lives?

A cursory look around us tells us that we have not. We have reduced a sacrifice of earth-shattering proportions and equally great messages to the giving up of life in the defense of two symbols. We have accepted the narrow narrative of ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾਕਾ *Tilak Janju Rakha Prabh Ta(n)ka* as all there was to it. We have reduced Guru Teg Bahadur ji to *Hind Dee Chadur*, when even to address him as *Manukhta Dee Chadur* or *Insaniyat Di Chadur* would be an understatement.

Come the 26th of November, it would be 347 years to the event under discussion. To honor the great sacrifice of Guru Teg Bahadur ji, I urge all Sikhs to awaken and enlighten ourselves on the real lessons and messages behind. I call upon influencers, writers, speakers and content creators within the Sikh world to take up the mantle of disseminating the correct messages pertaining to Guru Teg Bahadur ji. The ninth Guru advocated - in the 17th century - a value system fit for the 21st century i.e. diversity and freedom of belief. Instead of sharing it with the world, we allowed our clergy to bury it under a heap of narrow and selfish narratives. I urge you to read my recent book on this issue titled *Understanding Salok Mehla 9*. In this book you will find the biography of Guru Teg Bahadur Ji, a chapter containing a commentary of his *bani* as contained within the SGGS and a full and complete translation of his *bani* Salok Mehla 9. The link to this book is <https://sikhivicharforum.org/store/>.

The Global Sikh Council wishes you a meaningful and purpose filled *Shaheedee Diharra* of Guru Teg Bahadur ji our beloved ninth Guru.

**Guru Teg Bahadur's
Martyrdom**

The Event
The Truth
The Message

<https://www.youtube.com/watch?v=aOruSb0Q6s>

**ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ
ਸ਼ਹੀਦੀ**

ਸ਼ਹਾਦਤ
ਹਕੀਕਤ
ਪੈਗਾਮ

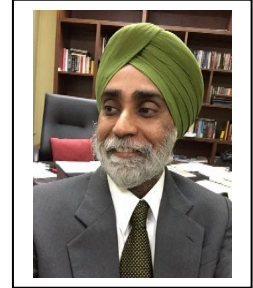
<https://www.youtube.com/watch?v=ubNtxygnNzQ>

The Global Sikh Council is an international body with a membership of national Sikh organisations from around the world. Its key task is to provide an international platform to consolidate the national voices into one single unified global voice. Its website is www.globalsikhcouncil.net.

The Truth of Hemkund

Karminder Singh Dhillon, PhD (Boston)

dhillon99@gmail.com

Sikhs have been provided a narrative of Guru Gobind Singh's purported past life with the ostensible claim that the tenth Guru provided this narrative in his own writing. This narrative is epitomized physically in what is known in the Sikh world as Hemkund – a shrine located in Uttrakhand's Chamoli district at 15,000 feet above sea level within the Himalayan mountain range. Some 150,000 Sikhs from all over the world undertake a torturous trekking pilgrimage to Hemkund each year during the three months that the shrine is open. This article examines the veracity of this narrative.

The narrative that is provided is that Hemkund is the place where one of Guru Gobind Singh's ostensive past lives was lived. Guru Gobind Singh – in one such past life and named Dushat Daman - sat at the spot where Hemkund is located, in deep penance and meditation and in union with his god. While all this was going on, his parents were on a yogic sadhna penance and pilgrimage of their own. It is at Hemkund that the tenth Guru was called upon by this god to go to earth in his service. Guru Gobind Singh is said to have indicated his unwillingness to do so. His god then provided him a whole host of reasons why he had to go down to earth. In the end, he had to bow to the command of that god.

The origin of this narrative is Guru Gobind Singh's own composition in chapter six of the Bachittar Natak Granth (BNG) also known as the Dasam Granth (DG). This narrative is as follows:

ਅਬ ਮੈ ਅਪਨੀ ਕਥਾ ਬਖਾਨੇ ॥ ਤਪ ਸਾਧਤ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਮੁਹਿ ਆਨੇ ॥

Ab Mein Apnee Katha Bikhano. Tup Sadhat Jeh Bidh Mohe Ano

And now I shall narrate my biography. And the penance method by which I came to being.

ਹੇਮਕੁੰਟ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜਹਾਂ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਗ ਸੋਭਿਤ ਹੈ ਤਹਾਂ ॥ ੧ ॥

Hemkunt Parbat Hai Jahan. Sapat Sring Sobhat Hai Tahan.

Hemkunt is that mountain. Where seven peaks adorn.

ਸਪਤ ਸਿੰਗ ਤਿਹ ਨਾਮੁ ਕਹਾਵਾ ॥ ਪੰਡ ਰਾਜ ਜਹ ਜੋਗ ਕਮਾਵਾ ॥

Sapat Sring the Nam Kahava. Pund Raah Jeh Yog Kamava.

The place is named Seven Peaks. Where the Pandav Kings too had attained their union.

ਤਹ ਹਮ ਅਧਿਕ ਤਪਸਿਆ ਸਾਧੀ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਅਰਾਧੀ ॥ 2 ॥

Teh Hum Adhak Tapasiya Sadhee. Mahakaal Kalika Aradhee.

There I conducted massive penance. I meditated on Kalka (Durga) the Mahakaal.

ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਰਤ ਤਪਸਿਆ ਭਯੋ ॥ ਦਵੈ ਤੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹਵੈ ਗਯੋ ॥

Eh Bidh Karat Tapaseya Bhayo. Dvey Tay Ek Roop Havai Gayo. DG Page 54-55.

While doing penance in such a manner. I became one with Kalka.

ਤਾਤ ਮਾਤ ਮੁਰ ਅਲਖ ਅਰਾਧਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਸਾਧਾ ॥ 3 ॥

Taat Maat Mur Alakh Aradhha. Bahu Bidhh Jog Sadhhana Sadhha. 3

My parents meditated upon the great one. They practiced a variety of yoga sadhanas.

ਤਿਨ ਜੋ ਕਰੀ ਅਲਖ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥

Thin Jo Karee Alakh Kee Seva. Ta(n) Thay Bhae Prasann Gurdeva.

The service of the great one they had thus done. Upon which the great one was pleased.

ਤਿਨ ਪ੍ਰਭ ਜਬ ਆਇਸ ਮੁਹਿ ਦੀਯਾ ॥ ਤਬ ਹਮ ਜਨਮ ਕਲੂ ਮਹਿ ਲੀਯਾ ॥ 4 ॥

Tin Prabh Jab Aeis Muhi Deeya. Tab Ham Janam Kaloo Meh Leeya. 4.

Whence the master gave me the command. I thus took birth in Kalyug.

ਚਿਤ ਨਾ ਭਯੋ ਹਮਰੋ ਆਵਨ ਕਹ ॥ ਚੁਭੀ ਰਹੀ ਸੂਤਿ ਪ੍ਰਭਿ ਚਰਨਨ ਮਹਿ ॥

Chith Na Bhayo Hamaro Avan Keh. Chubhee Rehee Srut Prabh Charanan Meh.

I did not wish to come. My mind was fixated on the feet of the master.

ਜਿਉ ਤਿਉ ਪ੍ਰਭ ਹਮ ਕੋ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਇਮ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਲੋਕ ਪਠਾਯੋ ॥ 5 ॥

Jio Thio Prabh Ham Ko Samajhayo. Eim Kehikai Eih Lok Pathayo 5.

My master explained to me thus. He said the following and sent me to this world.

The narrative then proceeds to provide a list of explanations and reasons that the master supposedly provided to Guru Gobind Singh to help him overcome his apprehensions about going into the world. But before that section is explored, a number of questions can be raised about the narrative thus far.

SEVEN QUESTIONS FOR SIKHS REGARDING THE AUTO BIOGRAPHY.

One, is the Dushat Daman narrative and the concept of a purported past life of any Guru in line with the philosophy of the Sri Guru Granth Sahib (SGGS)? Shouldn't Sikhs be deeply apprehensive about activities supposedly undertaken by Gurus in unverified narratives of their supposed past lives?

Hemkund

Such a question can be posed even when the notion of a “past life” refers to a portion of life that was lived within the present life. Bhai Lehna for instance came to Guru Nanak at the age of 62. For the 62 years of his life prior to meeting Guru Nanak, he had visited 68 *teeraths*, was a devotee and the leader of *teerath yatra* (pilgrimage) groups. Are Sikhs supposed to follow what Guru Angad ji did in his “past life” of 62 years or are we to follow what he did AFTER becoming a Sikh and then becoming a Guru at 74?

Two, why is Guru Gobind Singh – as the purported writer of these verses - being portrayed as a devotee of Kalka the Mahakal in the verses? ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਅਰਾਧੀ॥ *Mahakaal Kalika Aradhee.*

Meaning: I meditated on Kalka (Durga) the Mahakaal. Is the objective to subjugate Guru Gobind Singh by making him a devotee of these entities?

Three, why is Guru Gobind Singh being portrayed as the spiritual equal of the Pandavas? ਪੰਡ ਰਾਜ ਜਹ ਜੋਗ ਕਮਾਵਾ ॥ *Pund Raah Jeh Yog Kamava.* Meaning: The Pandav kings too had achieved their union at the same spot.

Four, why is Guru Gobind Singh being portrayed as undertaking acts that are discarded in Sikhi such as a penance. ਤਹ ਹਮ ਅਧਿਕ ਤਪਸਿਆ ਸਾਧੀ॥ *Teh Hum Adhak Tapasiya Sadhee.* Meaning: There I conducted massive penance. Is the objective to make Guru Gobind Singh a practitioner of discarded Sikhi practices?

Five, if indeed Guru Gobind Singh had attained his union with Kalika the Mahakaal in his past life and through penance and meditation, then why aren't such spiritual goals mentioned in the SGGS?

Six, if indeed Guru Gobind Singh had become one with Kalika the Mahakal ਦਵੈ ਤੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹਵੈ ਗਯੋ॥ *Dvey Tay Ek Roop Havai Gayo* Meaning: I became one with Kalika the Mahakaal, then how could he have been re-born as a separate entity?

Seven, when Guru Gobind Singh is portrayed as saying “And the master convinced me and sent me to THIS world, is he being made to say that Hemkund is in another world? If so, then does God stay in another world? ਇਮ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਲੋਕ ਪਠਾਯੋ ॥ *Eim Kehikai Eih Lok Pathayo.* Meaning: The Master said the following and sent me to this

world (*Eh Lok*). Why then is the Hemkund that 150,000 Sikhs visit per year located in this world and not another world? And what does Gurbani say about the “location” of God – that he resides in “another world” somewhere up in the mountains?

THE MASTER’S REASONS FOR COMMANDING GURU GOBIND SINGH

The narrative within BNG then proceeds to provide a list of reasons that the master purportedly provided to Guru Gobind Singh to help him overcome his apprehensions about going into the world. The verses are as follows:

ਜਬ ਪਹਲੇ ਹਮ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਬਣਾਈ॥ ਦਯਤ ਰਚੇ ਦੁਸਟ ਦੁਖਦਾਈ॥

Jab Pehley Hum Srist Banayee. Daent Rachey Dushat Dukhdayee.

When I made the world. I first created the evil and hostile demons.

ਤੇ ਭੁਜ ਬਲ ਬਵਰੇ ਹਵੈ ਗਏ॥ ਪੁਜਤ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਰਹਿ ਗਏ॥

Tay Bhuj Bal Bavray Hvaiy Gyey. Pujat Parm Purakh Reh Gyey.

They became mad in their powers. And stopped worshipping the complete being.

ਤੇ ਹਮ ਤਮਕ ਤਨਕ ਮੇ ਖਾਪੇ॥ ਤਿਨਕੀ ਠਉਰ ਦੇਵਤਾ ਥਾਪੇ॥

Tay Hum Tamak Tanak Me Khapey. Tinkee Thaur Devta Thape.

I destroyed them in my anger. In their place I then created the devtas.

ਤੇ ਭੀ ਬਲ ਪੂਜਾ ਉਰਝਾਏ॥ ਆਪਨ ਹੀ ਪਰਮੇਸਰ ਕਹਾਏ॥ ੭॥

Tey Bhee Bal Pooja Urjhaye. Aapan Hee Parmesar Kahaye.

They too got engrossed in their powers and worship. They declared themselves as the complete being.

ਮਹਾਦੇਵ ਅਚੁਤ ਕਹਵਾਯੋ॥ ਬਿਸਨ ਆਪ ਹੀ ਕੋ ਠਹਰਾਯੋ॥

Mhadev Achut Kehvayo. Bisen Aap Hee Ko Tehrayo.

Shivji declared himself indestructible. Vishnu established only himself.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਬਖਾਨਾ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾ ਕਿਨਹੂੰ ਜਾਨਾ॥ ੮॥

Bhrma Aap Parbhram Bkhana. Prabh Ko Prabhu Na Kinhu Jana.

Bhrama declared himself the complete being. No one considered the complete being as lord.

ਪੁਨ ਹਰਿ ਗੋਰਖ ਕੋ ਉਪਰਾਜਾ॥ ਸਿਖ ਕਰੇ ਤਿਨ ਹੂ ਬਢ ਰਾਜਾ॥

Pun Har Gorakh Ko Upraja. Sikh Kray Tin Hu Bad Raja.

Then the omnipresent being created Gorakh. He made followers of great kings.

ਸ੍ਰਵਨ ਫਾਰਿ ਮੁਦ੍ਰਾ ਦੁਐ ਡਾਰੀ॥ ਹਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿ ਰੀਤ ਨਾ ਬੀਚਾਰੀ॥ ੨੪॥

Sarvan Faar Mudra Duaiy Dari. Har Kee Prat Reet Na Bichari.

He pierced his ears and wore two ear-rings. He did not discourse the way of the omnipresent being.

ਪੁਨ ਹਰ ਰਾਮਾਨੰਦ ਕੋ ਕਰਾ॥ ਭੇਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੋ ਜਿਨ ਧਰਾ॥

Pun Har Ramanand Ko Kra. Bhes Bairagi Ko Jin Dhraa.

Then the omnipresent being created Ramanand. He adopted the ascetic way.

ਕੰਠੀ ਕੰਠਿ ਕਾਠ ਕੀ ਡਾਰੀ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਨਾ ਕਛੁ ਬੀਚਾਰੀ॥ ੨੫॥

Kanthi Kanth Kaath Kee Dari. Prabh Ki Kriya Na Kchu Bichari.

He adorned a wooden necklace around his neck. He discoursed nothing of the ways of the lord.

ਮਹਾਂਦੀਨ ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਉਪਰਾਜਾ॥ ਅਰਬ ਦੇਸ ਕੋ ਕੀਨੋ ਰਾਜਾ॥ ੨੬॥

Mahadeen Tub Prabh Uparja. Aarb Des Ko Keeno Raja.

Then the master created Mhadeen. He established himself the king of Arabia.

ਤਿਨ ਭੀ ਏਕ ਪੰਥ ਉਪਰਾਜਾ ॥ ਲਿੰਗ ਬਿਨਾ ਕੀਨੇ ਸਭ ਰਾਜਾ ॥

Tin Bhi Eyk Panth Upraja. Leng Bena Kenay Sabh Raja.

He too started his own religion. He got all the kings to be devoid of their organ (circumcised).

ਸਭ ਨੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਜਪਾਇਉ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾਹੂ ਨ ਦ੍ਰਿੜਾਇਉ ॥ ੨੭ ॥

Sabh Ney Apna Naam Japayeo. Satnam Kahoon Na Dirrayeo.

They all caused their own names to be chanted and meditated upon. No one propagated satnam.

ਸਭ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਉਰਝਾਨਾ ॥ ਪਾਰਭ੍ਰਮ ਕਾਹੂ ਨਾ ਪਛਾਨਾ ॥

Sabh Apni Apni Urjhana. Parbhram Kahu Na Pchana.

All of them got entangled in establishing themselves. None were able to recognize the complete being.

ਤਪ ਸਾਧਤ ਪ੍ਰਭ ਮੋਹਿ ਬੁਲਾਇਉ ॥ ਇਮ ਕਹਿ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਪਠਾਇਉ ॥ ੨੮ ॥

Tup Sadhat Prabh Mohe Bulayeo. Em Keh Kay Eh Lok Pathayeo.

As a result of my penance and meditation, the lord called me. With the following reasons, He sent me into this world.

NINE QUESTIONS FOR SIKHS REGARDING THE MASTER'S PROFESSED REASONS.

One, is this account of creation - as contained within this purported autobiography - in line with the account that is within the SGGS as contained on page 1035? ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਅਰਬਦ ਨਰਬਦ ਯੁੰਧੁਕਾਰਾ ॥ ਧਰਣਿ ਨ ਗਗਨਾ ਹੁਕਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥ *Arbad Narbad Dhundukara. Dharann Na Gagana Hukm Aparā.*

Two, why is the master, complete being, and omnipresent being shown as complaining and regretting about His own creations? To the extent of having to destroy his own creations in anger? ਤੇ ਹਮ ਤਮਕ ਤਨਕ ਮੇ ਖਾਪੇ ॥ *Tay Hum Tamak Tanak Mo Khapey.* Meaning: I destroyed them in my anger.

Three, why is God shown as being overly concerned about His own position and regard in the world? The entire portion is about God regretting that he created all these beings – the regret being that none of them gave Him the regard as God. ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾ ਕਿਨਹੂੰ ਜਾਨਾ ॥ *Prabh Ko Prabhu Na Kinhu Jana.* Meaning: No one considered the Lord as Lord. The entire portion is a condemnation of all of his prophets – Bhrama, Shivji, Vishnu, Gorakh Nath, Ramanand and Prophet Mohammad. Why are all of them being described in derogatory terms, for example ਤੇ ਭੁਜ ਬਲ ਬਵਰੇ ਹਵੈ ਗਏ ॥ *Tay Bhaj Bal Bavray Hvaiy Gyey.* Meaning: They became mad in their powers. Or ਲਿੰਗ ਬਿਨਾ ਕੀਨੇ ਸਭ ਰਾਜਾ ॥ *Leng Bena Kenay Sabh Raja.* Meaning: He got all the kings circumcised. Islam is a whole gamut of teachings: philosophy, a system of laws, governance etc. Is being circumcised all there is to the teachings of the Prophet? Is circumcision the only thing the writer of this ostensive autobiography could think of about Islam?

Four, how did Guru Gobind Singh ostensibly get his facts wrong? Ramanand came 800 years after Prophet Mohamed. But in this autobiography within the DG, Ramanand comes first. Or is Guru Gobind Singh saying the lord master got it “wrong” while giving him the list of reasons?

Five, why would Guru Gobind Singh falsely accuse the prophets of Ramanand and Prophet Mohamad of ਸਭ ਨੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਜਪਾਇਉ ॥ *Sabh Ney Apna Naam Japayeo.* Meaning: They all caused their own names to be chanted or meditated upon. No devotee of Ramanand within the *Ramanandi Sampradaya* chants the founder's name, and none in the Islamic world chant the name of their prophet.

Six, the *bani* of Ramanand is contained within the Sri Guru Granth Sahib (SGGS). His *shabd* is on page 1195 of the SGGS. When God was allegedly expressing His displeasure with the prophets to Guru Gobind Singh as Dushat Daman, the Pothi Sahib was already complete and the *shabd* of Ramanand was already included therein. So when God was chastising Ramanand in ਪੁਨ ਹਰ ਰਾਮਾਨੰਦ ਕੇ ਕਰਾ ॥ ਭੇਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਜਿਨ ਧਰਾ ॥ *Pun Har Ramanand Ko Kra. Bhes Bairagi Ko Jin Dhraa,* wasn't God aware of Ramanand's divine *shabd* in the Pothi Sahib? Or was God saying that Guru Arjun had made a “mistake” in including the composition of the “defective” Ramanand? In any

case, why did Guru Gobind Singh *not* take out Ramanand's *shabd* from the Pothi Sahib when he re-edited it into the SGGS – given what God had “told him about Ramanand up in the mountains of another world at Hemkund”? If the accusation against Ramanand in this autobiography is that “Ramanand caused his own name to be meditated upon” – his *shabd* within the SGGS disputes this allegation in clear terms.

Seven, why is Buddha left out of the entire discourse? Did the God of these verses “not know” of him or he “simply forgot?” Since Buddhist teaching do not mention a God per se, Buddha ought to have been a primary target of God's “wrath” for such an omission. There should have been a specific para on “prophets who denied the master's existence even.” But there is none.

Eight, when God purportedly tells Guru Gobind Singh ਸਭ ਨੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਜਪਾਇਉ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾਹੂ ਨ ਦ੍ਰਿੜਾਇਉ॥ *Sabh Ney Apna Naam Japayeo. Satnam Kahoon Na Dirrayeo.* Meaning: They all caused their own names to be meditated upon and chanted. No one propagated satnam. Did God forget about Gurus Nanak, Angad, Amardas, Ramdas, Arjun, Hargobind, Har Rai, Har Krishen and Teg Bhadur ji? All nine of them had propagated nothing other than Satnam. Is this omission of 9 Gurus an “error” on the part of God, or is God putting all nine of these Gurus in the category of ਸਭ ਨੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਜਪਾਇਉ ॥ *Sabh Ney Apna Naam Japayeo* as well?

Nine, why is this autobiography in the second person when it comes to the part about justifications that the complete master is supposedly providing Guru Gobind Singh? The first few paragraphs begin in the first person: “When I made the world... I first created the evil and hostile demons... I destroyed them in my anger...In their place I then created the devtas”. But it appears that the real and actual author forgot that he was writing the composition to pin it surreptitiously as an autobiography written by Guru Gobind Singh. In what is clearly a lapse of the real writer's fakery, he assumed his real position as a ghost writer. This is clear when the “I” in the first person suddenly shifts to the second person. For example, “Then the omnipresent being created Gorakh.” And “No one considered the complete being as lord.” And “None were able to recognize the complete being.” If indeed God was talking to the author directly – as is the purported claim of this ostensive autobiography, the above verses should have been: “Then I created Gorakh.” And “No one considered ME as lord.” And “None were able to recognize ME as the complete being.”

THE NARATIVE PERTAINING TO THE PARENTS OF GURU GOBIND SINGH

The verses pertaining to Guru Teg Bahadur and Mata Gujri ji – within the purported autobiography - are as follows:

ਅਬ ਕਬਿ ਜਨਮ ਕਥਨੰ ॥ *Ab Kab Janam Kathhanang.*

And now the story of my birth.

ਮੁਰ ਪਿਤ ਪੁਰਬ ਕੀਯਸਿ ਪਯਾਨਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਤੀਰਥਿ ਨਾਨਾ ॥

Mur Pith Poorab Keeyas Payana. Bhanth Bhanth Kae Theerathh Nhana.

My parents went on pilgrimage to the East where they bathed in a variety of teeraths.

ਜਬ ਹੀ ਜਾਤ ਤ੍ਰਿਬੇਣੀ ਭਏ ॥ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਦਿਨ ਕਰਤ ਬਿਤਏ ॥ 1 ॥

Jab Hee Jaat Thribaenee Bhaey. Punn Daan Din Karat Bitay.

When they reached Tribeni at Priyaag; they spent their days undertaking religious offerings.

ਤਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹਮਾਰਾ ਭਯੋ ॥ ਪਟਨਾ ਸਹਰ ਬਿਖੈ ਭਵ ਲਯੋ ॥

Thehee Prakas Hamara Bhayo. Pattana Sehar Bikhai Bhav Layo.

There I descended (into my mother's womb). I took birth in the town of Patna.

FOUR QUESTIONS PERTAINING TO THE NARATIVE OF THE PARENTS OF GURU GOBIND SINGH

The following questions need answers when reading the above verses pertaining to Guru Teg Bahadur and Mata Gujri ji.

One, is there any independent historical record, outside of the DG, of Guru Teg Bahadur going to Tribeni and doing the things that were supposedly done (*teerath* baths, *punn*, *daan*, offerings etc)?

Two, how do we reconcile the *bani* of Guru Tegh Bahadur that *rejects* fully and completely *teerath* baths, cleansings, *punn*, *daan* etc; as follows:

ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਅਰੁ ਦਾਨ ਕਰਿ ਮਨ ਮੈ ਧਰੈ ਗੁਮਾਨੁ ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲੁ ਜਾਤ ਤਿਹ ਜਿਉ ਕੁੰਚਰ ਇਸਨਾਨੁ ॥ ੪੬ ॥

Teerath Brut Aar Daan Kar Mun Meh Dharey Gumaan. Nanak Nehfil Jaat Teh Jion Kunchar Isnaan. GGS 1428

Undertaking pilgrimages to teeraths, keeping fasts, and making offerings, Nanak, are as useless as an elephant cleansing itself (and dirtying itself yet again) due to the egoistic mind.

Why is Guru Teg Bahadur shown (in the autobiography) as performing acts that are described as useless in his own *bani* in the SGGs? How do we reconcile the ninth Guru's "Tribeni acts, *punn*, *daan*" with the more than 141 verses that reject *teeraths* alone in the SGGs? And the 44 verses that reject *daan* (offerings). And the 54 verses that reject "*punn*"? Why is Guru Gobind Singh then purportedly saying his parents performed acts that are discarded in Sikhi – namely *teerath*, and *pun daan*? Is the objective to co-opt Guru Teg Bahadur into these rejected rituals through the so called autobiography?

Three, if indeed the parents of Guru Gobind Singh got what they wanted (Guru Gobind Singh as their child) through going to *teeraths*, *daan* and *pun*, then why did not the ninth and tenth Gurus tell us Sikhs to use the same methods to get our temporal wants?

Four, the existence of Tribeni as a physical location is decisively mythological. There is no such place. Sanskrit poets such as Valmiki and Kalidasa – both of whom predated our Gurus - have written of a confluence of two rivers Ganga and Yamuna at Prayag (Allahabad). How would Guru Gobind Singh ever end up referring to a non-existent, mythological and fictional place as the place where his parents performed religious rites?

FINDING THE LOCATION OF THE GURU'S PAST LIFE

Nirmla Pandit Tara Singh Narotam and Sohan Singh of the Indian Army are said to have discovered the location of Hemkund in 1934. Nirmla Bhai Veer Singh had discovered a different location, but subsequently went along with the location of Tara Singh.

The primary question here is – how were these people able to discover this location that is under hundreds of feet of snow for 9 months of the year from a single verse of the BNG autobiography as contained within the DG. The only verse that makes reference to a physical location is:

ਹੇਮਕੁੰਟ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜਹਾਂ ॥ ਸਪਤ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੋਭਿਤ ਹੈ ਤਹਾਂ ॥ ੧ ॥

Hemkunt Parbat Hai Jahan. Sapat Sring Sobhat Hai Tahan.

Hemkunt is that mountain. Where seven peaks adorn.

The question is how one could plot the GPS coordinates from this one couplet. Three related questions come to mind. One, seven peaks would be visible from an area spanning hundreds or even thousands of square miles. To conclude that the phrase "where seven peaks adorn" refers to a particular and specific location is a stretch as wide as the seven peaks themselves. Second, why then are the seven peaks nowhere to be seen when one stands on the location of Hemkund as it stands today? Third, the verse says "Hemkund is that mountain." How did Tara Singh, Sohan Singh and Veer Singh find the exact spot on a "mountain" – find the needle in the haystack?

THE INTERESTS OF THE INDIAN ARMY IN HEMKUND

The design and construction of Hemkund was conducted in the mid-1960s, by Major General Harkirat Singh, Engineer-in-Chief, of the Indian Army. The structure was designed by architect Siali Luddu of the Indian Army as well. With the active involvement of the Indian government, Sikhs have come to accept Hemkund as a place of

pilgrimage beginning 1960: forever subjugating the psyche of the Sikhs to a phenomenon that has a mountain load of unanswered questions, but is completely contradictory to the counsel and messages within the SGGGS.

FIVE QUESTIONS ABOUT HEMKUND ITSELF.

The journey to Hemkund involves two other locations. 19 kilometers prior to reaching Hemkund, one arrives at Gobind Ghaat. This is primarily a 'vehicle station' where one parks one's vehicle for a fee to continue the remaining journey on foot. 13 kilometers on, there is a second location called Gobind Dhaam. This is a place for an overnight stay to prepare for the final 6 kilometer trek to Hemkund. The journey up and down from Gobind Dhaam must be concluded on the same day. Overnight accommodation at Hemkund Sahib is not possible, and given the lack of oxygen at Hemkund pilgrims only stay for approximately 2-4 hours before returning to Gobind Dhaam.

Given that Gobind Ghaat and Gobind Dhaam are critical components of Hemkund, the first question is why is there no narrative of Gobind Ghaat and Gobind Dhaam in the BNG? Both are named after Guru Gobind Singh. Surely, these places must have a historical connection with the tenth Guru for them to be named such. And since there is not a single mention of these places in any Sikh or even *nirmla*, *udasi* or non-Sikh accounts pertaining to Guru Gobind Singh in this *present* life, one must assume there must be a connection with his purported past life as Dushat Daman. But even that is missing. The logical conclusion is that these names were concocted to give credence to the myth of Hemkund.

Two, why was the first location as found by Bhai Veer Singh discarded? Because the path didn't pass through all the Hindu shrines linked to the Pandavas at the Naina Devi (Durga) Reserve?

Three, why is the Indian Government - through its Army - showing such benevolence in wanting to find the location, design a structure, and build it for the Sikhs? Why does the corps of engineers from the Indian Army clear the path to Hemkund every tracking season? Why did the Prime Minister of India Narendra Modi allocate huge sums of money to construct a rope way to Hemkund? Does this have anything to do with the desire to instill the notion that Guru Gobind Singh indeed worshipped Kalika the Mahakaal at Hemkund? To ensure that this fiction became a fact for Sikhs?

Four, if indeed Hemkund is accepted by the Sikh Panth, why is this place not under the control of SGPC but put under a private trust by the government? Because such a situation makes it easier for the Trust to play into the hands of anti-Sikh forces, who want to mire Sikhs in frivolous worship of mythological places?

Five, why is it that in the 294 years since Guru Gobind Singh ji was born – until 1960 – no Sikh had ever gone to this place? Why didn't Guru Ji himself go there in his lifetime? Why didn't the Punj Pyare go there? Why didn't any other prominent or important Sikhs such as Bhai Mani Singh, Bhai Nand Lal, Baba Deep Singh etc go looking for this place? Why didn't Guru Gobind Singh take any of these Sikhs there? Why is there no mention of Hemkund in any literature other than the BNG and DG?

Because it didn't exist until the writers of Bachittar Natak created it?

COULD GURU GOBIND SINGH HAVE WRITTEN THIS NARRATIVE?

The DG is ascribed to the tenth master with the addition of the words "Patshahi 10" (The 10th Majesty) to the beginning of each and every *rachna* (composition) that was selected for inclusion in the DG by the Repair Committee of 1790. It did not matter if the compositions went totally against the tenets of the SGGGS, or that one

third of it talks about *devi devtas* that have nothing to do with Sikhi, or that some 600 pages of it contain sexually explicit narratives, or that it did not exist prior to 1790. It does not matter that the real names of the author poets Raam, Syam and Nul appear 181 times in the DG, sometimes right under the Patshahi 10 stamp as shown below on page 155 of DG.

ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦॥ ਅਬ ਚੌਬੀਸ ਅਵਤਾਰ ॥ ਚਉਪਈ ॥ ਅਬ ਚਉਬੀਸ ਉਚਰੋ ਅਵਤਾਰ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਤਿਨ ਕਾ ਲਖਾ
ਅਖਾਰਾ ॥ ਸੁਨੀਅਹੁ ਸੰਤ ਸਭੈ ਚਿਤ ਲਾਈ ॥ ਬਰਨਤ 'ਸਯਾਮ' ਜਥਾ ਮਤ ਭਾਈ ॥੧॥

Patshahi 10-. Aath Cahubees Avtar. Chaupayee. Ab Chaubees Uchron Avtara. Jeh Bidh Tin Ka Lakha Akhara. Suneuyo Sant Sbhahi Chit Layee. Barnat "Syam" Jtha Mut Bhaee.

Pathshahi 10. Twenty-Four avatars. Chaupayee. Now I speak of the 24 avatars. For whom this writing is composed. Listen with attention all sants. Syam speaks to the extent of his intellect.

The stamp of Patshahi 10 is dubbed so carelessly that the real author's name appears within the first five lines of the stamping. The ending verses of DG as follows:

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹਮ ਪਰ 'ਜਗਮਾਤਾ' ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਾ ਪੂਰਨ ਸੁਭਰਾਤਾ॥ ...॥ 402 ॥
ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਯੁਜ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥ ਪੂਰਨ ਕਰਾ ਗ੍ਰੰਥ ਤਤਕਾਲਾ॥ .॥ 403 ॥
Kirpa Karee Hum Pur Jug Maata. Granth Kra Puran Subhrata. Sri Astujh Jub Bhae Dyala. Puran Kra Granth Tatkala.

I have completed this wondrous granth with the blessings of Durga maata. I have also received the blessings of Sri Astujh (another of Mahakaal's names) to complete this granth.

THE SUBJUGATION OF GURU GOBIND SINGH VIA THE DG

It is indeed a novel way of subjugating Guru Gobind Singh through the creation of a fictitious "past life" for the tenth master and to subjugate him in that past life to Durga, Chandee and Mahakaal. The tenth Guru is given a fictitious name "Dushat Daman" and is shown as meditating for hundreds of years upon and Kalika Devi (Durga) the Mahakaal while sitting in the snowy mountains of locations unknown. The narrative that is contained within the Suraj Parkash Granth of Nirmla Santokh Singh is as follows.

Exhausted from fighting the demons in support of the devtas, Durga Bhavani took shelter in the mountain named Hemkund. Here she met a brahmin who had been meditating there for centuries. Upon seeing Durga, he got up to dust the tiger skin rug that had been sitting on for all the years. "Dushat Daman" was created from whatever it was that came out of this dusting. This Dushat Daman then joined Durga Bhavani in fighting the demons for millions of years and restored the kingdom to Durga. Durga then told Dushat Daman that since he helped her in Dev Lok (Heaven) – she will return the favor in Maat Lok (Earth). She told Dushat Daman "just like how you were produced from the tiger skin rug, I will help you produce the Khalsa." Dushat Daman is then said to have gone back into meditating on Durga.

ਹੇਮਕੁੰਟ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜਹਾਂ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਗ ਸੋਭਿਤ ਹੈ ਤਹਾਂ ॥ ੧ ॥
Hemkunt Parbat Hai Jahan. Sapat Sring Sobhat Hai Tahan.

Hemkunt is that mountain. Where seven peaks adorn.

ਤਹ ਹਮ ਅਧਿਕ ਤਪਸਿਆ ਸਾਧੀ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਅਰਾਧੀ ॥ 2 ॥
Teh Hum Adhak Tapasiya Sadhee. Mahakaal Kalika Aradhee.

There I conducted massive penance. I meditated on Kalka (Durga) the Mahakaal.

The entire notion of Dushat Daman as the incarnation of Guru Gobind Singh is blasphemous to the core. It is sacrilegious, offensive and profane. The notion that Dushat Daman was created from the stuff that had gathered under the rug sat on by a brahmin for centuries is obnoxious to the core. It is loathsome, detestable, and

abhorrent. But all of this blasphemy and loathsomeness is epitomized by the shrine that Sikhs have built for themselves at Hemkund. Instead of getting rid of such blasphemy, gullible Sikhs have carved it into stone.

Other parts of the DG portray the tenth master as “praying intensely” to “make Durga appear” for the purposes of creating the Khalsa. For Sikhs who may wonder why Guru Gobind Singh did such – the answer lay in the promise Durga made to Guru Gobind Singh ji in his “past life” of Dushat Daman. Once a devotee, always a devotee.

CONCLUSIONS

It is clear that Guru Gobind Singh did not write this defective composition called his autobiography of his past life as contained within the BNG. He could not have. It is too full of too many holes as illustrated in the many question posed above pertaining to every section of the composition.

It is a composition of people who wanted to subjugate Guru Gobind Singh as a devotee of Kalika, sully Gurujī’s spirituality, put Gurujī at odds with the other 9 Gurus, mislead Sikhs of their unique identity and to corrupt Sikhi.

Hemkund is thus a fabrication as tall as the Himalaya mountains where it is located.

REFERENCES

1. Dr Ratan Singh Jegi and Dr Gursharan Kaur Jegi, *Sri Dasam Granth Sahib, Part 1*, New Delhi: Gobind Sadan, 2007.
2. Gurbaksh Singh, *Bipran Kee Reet To(n) Sach Da Marag*, Part 10, Chandigarh: Akaal Shaye Trust, 2004.
3. Bhag Singh Ambala, Gyani, *Dasam Granth Darpan*, Haryana: Gurmat Parkashan, 2001.

New Features

Beginning with the previous issue, *The Sikh Bulletin* has introduced two new regular features – Sakhi Analysis and Gurbani Verse Analysis. The details of these features are as follows:

Sakhi Analysis

As the name suggests, each issue will examine a popular *sakhi* for its historic origins, truth (based on logic and reasoning), the motive behind its creation (if fake), believability and its role in furthering the philosophy of Gurmat.

Readers are invited to submit *sakhis* of their choice for such examination. Writers, thinkers and analysts are invited to conduct their own analysis on any *sakhi* - based on the criteria in the preceding paragraph and submit it for publication.

This issue analyses the *sakhi* of Guru Nanak’s eldest son Baba Sri Chand curing Guru Ajun of the latter’s writer’s block. The analytical essay is in page 19 of this issue.

Gurbani Verse Analysis

As the name suggests, each issue will examine a popular verse from Gurbani for its authentic spiritual message. The purpose is to critically examine the interpretation of popular verses that are used or misused by people of groups to further their own agendas. The verses will be examined for their actual meanings and messages,

Readers are invited to submit verses that are commonly used by Sikhs in their distorted meanings and wrong usage. Writers, thinkers and Gurbani lovers are invited to conduct their own scrutiny on the interpretation of verses that they consider used wrongfully and submit their analysis for publication.

This issue analyses the Gurbani verse that is found on page 473 of the SGGS namely ਮੁਰਖੈ ਨਾਲਿ ਨ ਲੁਝੀਐ ॥ Murkheiy Naal Na Lujheiy. This essay is on page 20 of this issue.

Sakhi Analysis

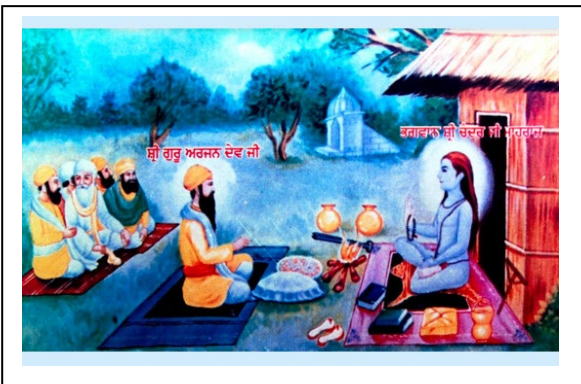
Sri Chand Cures Guru Arjun Ji of Writer's Block

Karminder Singh Dhillon, PhD (Boston)

dhillon99@gmail.com

This *sakhi* relates to Guru Arjun ji. Guru ji is said to have suffered a writer's block when composing Sukhmani *bani*. He is said to have "got stuck" at the 16th Salok and "become deeply anxious." When asked by Bhai Gurdas and Baba Budha ji as to the cause of his anxiety, Guru ji is said to have told them "the truth of his anxiety;" which was that he feared he may not be able to complete all 24 *ashtpadees* of Sukhmani. The Sikhs expressed their dismay over the possibility of such a calamity becoming reality and suggested that Guru Arjun "seek the blessings of Guru Nanak's son Sri Chand!"

Upon visiting Sri Chand, Guru Arjun ji was "told to use" the first *salok* of Jup *bani* – *Aad Sach Jugaad Sach* as the 16th Salok and that "*bani* would flow like water" after that. That is how the 16th *Salok* of Sukhmani "became similar" to the first *Salok* of Jup *bani*. Interestingly, this fake tale does not explain the reasons for the differences between the two *saloks*.

This tale is an insult to Baba Budha and Bhai Gurdas ji. It is an insult for both (and all of us Sikhs) to accept that our "Guru suffered anxiety and needed a cure." It is an insult to suggest that they thought of Sri Chand as holding the cure to "their own Guru's anxiety." Should not such Sikhs consider Sri Chand as their Guru?

This tale is further an insult to Guru Arjun ji. The fifth Guru has the most voluminous *bani* within the SGGS ji. He could not have achieved such if he was prone to "writer blocks" that needed the "blessings" of people such as the disowned Sri Chand. For if he did, he would have needed to visit the

disowned and *langoti* clad Sri Chand on a daily basis.

The irony of it is glaring. On the one hand you have someone who was a voracious writer. And on the other someone who has not composed a single verse. Yet the former is shown seeking a cure from the latter in this *sakhi*. Such a reality did not stop the *udasis* and even some Sikhs from asserting that the 16th Salok is rightfully the *bani* of Sri Chand. The reaching objective that this concocted *sakhi* serves is far greater than Sri Chand merely curing Guru Arjun's writer's block. The suggestion is that without Sri Chand, Sukhmani could not have been completed and the Pothi Sahib would thus *never* have come into being. The Sikh world thus owes a debt to Sri Chand.

In any case, the notion of any Sikh Guru going to "seek the blessings" of Sri Chand is anathema to Guru Nanak's command and wishes. It would not be as abhorrent if the narrative was that Sri Chand came to visit any successive Sikh Guru. But the narrative of a Guru going to someone who stood as the essence of anti-thesis to Guru Nanak is plainly out of character of a Guru. Gurus Ramdas and Arjun knew that Guru Nanak stayed back at Kartarpur till his last breath to direct Sikhs to Guru Angad at Khadoor.

It is clear that this *Sakhi* is composed by those who considered Sri Chand their Guru.

(Reproduced with courtesy from Karminder Singh Dhillon, *The Hijacking of Sikhi (Revised Edition)*, KL:2022 page 25-25). Book is available from <https://sikhivicharforum.org/store/>

Verse Analysis
ਮੂਰਖੈ ਨਾਲਿ ਨ ਲੁਝੀਐ ॥
Murkheiy Naal Na Lujheiy.

Karminder Singh Dhillon, PhD (Boston)

dhillon99@gmail.com

A vast majority of Sikhs, *parcharaks* and *teekas* translate this verse of Guru Nanak as “Do Not Argue with Fools.” Based on this wrong translation, Sikhs are prone to “throwing around” this verse liberally when they engage in arguments with others – to suggest that the other side is “foolish.” Little do they realize that the “Moorakhta” as used in this verse applies to the self.

This translation “Do Not Argue with Fools” is defective on the following five counts. One, it requires us to make a judgement on others – that they are fools and hence not worth arguing with. Making such a judgement is not only against the dictates of Gurbani, it exposes the fool within us. Making a judgement of others as fools is indeed the most foolish thing. Guru Nanak would have done no such thing. Two, such a translation goes against the message in the verse immediately preceding: ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖੀਐ ਪੜਿ ਅਖਰੁ ਏਹੋ ਬੁਝੀਐ ॥ *Manda Kisey Na Akhiey Parr Akhar Eho Bujheay*. Meaning: None Is to Be Considered Worthy of Condemnation; Enlightenment Brings Such Realization. Three, the context of the *paurre* is “spirituality of the self and the need to let go of our absorption in ego.” This context is not only ignored in such a translation; its message goes against the grain of the context. It is the height of absorption in ego to judge others as fools. “Arguing with fools” or arguing with anybody is never the context of this *paurre*; it appears to have been parachuted into the final verse out of ignorance. Four, such a translation ignores the primary principle of “self-accountability and self-responsibility” for one’s spirituality that is being advocated in this *paurre*. Five, if the meaning was indeed “Do Not Argue with Fools,” the phrase would have been ਮੂਰਖਾਂ ਨਾਲ *Murkha(n) naal*. The word ਮੂਰਖੈ *Murkheiy* is spelt with *dulava* – indicating that it applies to the self. It means that “I should not come across with ਮੂਰਖਤਾ *Moorakhta*, I should not transverse my spiritual journey in ਮੂਰਖਤਾ *Moorakhta*, in an un-enlightened state. The meaning of the entire couplet is thus as follows.

ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖੀਐ ਪੜਿ ਅਖਰੁ ਏਹੋ ਬੁਝੀਐ ॥
Manda Kisey Na Akhiey Parr Akhar Eho Bujheay.

Manda – Condemn. **Kisey Na** - None. **Akhiey** – Say, claim; Idio. Consider. **Parr Akhar** – Lit. Being educated; Sp. Being enlightened. **Eho** – This. **Bujheay** – Realize.

None Is to Be Considered Worthy of Condemnation; Enlightenment Brings Such Realization.

ਮੂਰਖੈ ਨਾਲਿ ਨ ਲੁਝੀਐ ॥ ੧੯ ॥ *Murkheiy Naal Na Lujheiy.*

Murkheiy (with *dulava*) – Lit. Stupidity. Sp. Unenlightened state. **Naal** – With, of the self. **Na** – Negative. **Lujheiy** – Lit. Struggle. Sp. Navigate, travel, traverse.

Do Not Traverse the Journey of Spirituality in an Un-Enlightened State of the Self.

(Reproduced with courtesy from Karminder Singh Dhillon, *Understanding Asa Di Vaar*, KL:2020 page 259 – 260)

Book is available from <https://sikhivicharforum.org/store/>

Is Dasam Granth Written by Guru Gobind Singh?

Amarjit S. Gulati
jeevanjach@gmail.com

You may have come across various articles, books and even YouTube videos of people proclaiming that the Dasam Granth (DG) is or is not the composition of Guru Gobind Singh. My purpose of writing this article is to provide sufficient pointers and evidence that will hopefully help you take a stand and make a decision whether to accept the DG wholly as the works of Guru Gobind Singh or not.

FACT: There are many Sikhs out there who have not heard or read the DG for themselves. For the ones who have read, they have not understood its contents.

Why has this happened? Probably due to these reasons.

The Sikh clergy and a few staunch groups have put fear amongst practicing Sikhs saying they know Sikhi better and do not appreciate anyone questioning them. If you do, they say you have lack of '*shardaa*' (reverence). The DG is composed in several older languages mainly Brij Pasha, Persian etc. which the modern day Sikh cannot understand. Most of the English translations of the DG are misleading and inaccurate.

Why I Decided to Write About The DG.

In April of 2016, the Malaysian Gurdwara Council (MGC) wrote an official letter to the committee of the Titiwangsa Gurdwara to stop a local group named SGGGS Academy from proceeding with a 3-day program named "Akaal Ustat Semagam".

The academy ignored the MGC letter and went ahead with the 3-day program. They even ignored to abide the Sikh Rehat Maryada (SRM) and Akaal Takhat's directive to only sing, recite and do *viaakhia* of Gurbani from Guru Granth Sahib, the compositions of Bhai Gurdas and Bhai Nand Lal and nothing more.

In my personal opinion, the Academy was well received when they were focused on Gurbani from Guru Granth Sahib. But soon as they entered the domain of the DG, it was a downward spiral. Let's take a look at how the DG debacle actually started.

The DG Beginnings (Historical Evidence)

Ever since the demise of Guru Gobind Singh in 1708, many anti-Sikh groups sprung up to create chaos and put a blemish on Sikhs and the Guru's name.

Giani Gian Singh has recorded that Guru Gobind Singh did indeed compose a few compositions but they were *never* compiled in a book form. All the 10th Guru's compositions were found in separate sheets and some may have been transferred into texts called Rehatnamas (e.g. Bhai Nand Lal, Bhai Desa Singh, Bhai Chaupa Singh, Bhai Daya Singh and Bhai Pahlad Singh.)

It is said that in 1721, Bhai Mani Singh was collecting the writings of the 10th master but it is also known that most of the compilations were lost in 1704, during the evacuation of the Guru and His family members together with a handful of his soldiers from Anandpur Fort. During this time, some of the writings of the 10th Guru also got lost when Guru Sahib and others were crossing the Sirsa river. In 1738, Bhai Mani Singh was martyred.

So, basically, NO one really knows where or what are the exact authentic writings of the 10th Guru.

In 1785 - 77-years after the passing of Guru Gobind Singh- a granthi by the name of Sukha Singh together with two of his companions began compiling and writing a book called Bachitar Natak. A few copies of this Bachitar Natak were made available back then.

In 1897, a group of Sikhs from Gurmat Granth Parchar Sabha, Amritsar, under the leadership of one Bhai Gurmukh Singh went about collecting copies of Bachitar Natak and other supposedly Guru Gobind Singh’s writings from gurdwaras, homes and libraries from all over Punjab.

They gathered 32 different versions of Bachitar Natak (now called Dasam Granth). Their justification of taking up such an arduous task was to come up with a final “true copy” of the writings of the 10th Guru and to compile everything in one volume or book.

From these 32 different versions collected, eight “compositions of Guru Gobind Singh” were excluded from the final copy of the man-made DG. The eight compositions are: Sri Sahib Ji Ki Ustat Patshahi 10, Shand Chakka Sri Bhagauti Ju Ka, Sri Bhagwat Gita Sri Gobind Singh Kirt, Sansahar Sukhmana Sri Mukhwak Patshahi 10 Raag Gauri, Shabd Asa Tatha Sorathi Patshahi 10, Vaar Malkauns Ki Patshahi 10, Vaar Bhagauti Ji Ki Sri Mukhwak Patshahi 10, Asfotak and Kabit Swaiyye.

Three (3) compositions, namely Jaap, Tev Parsaad Sawaiyye, Chaoupai were ADDED in the later versions of the DG. These compositions were NOT part of the Bachitar Natak initially.

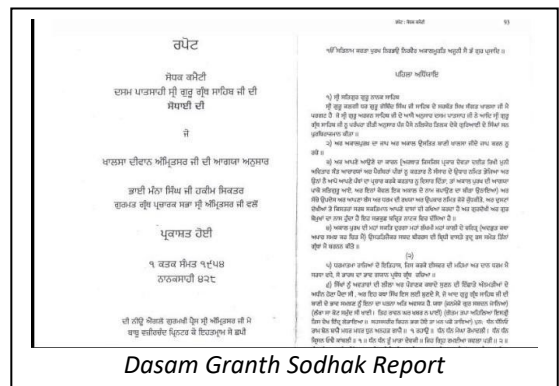
The writer(s) of DG must have decided to affix Guru Gobind Singh Ji’s name and include some of the Guru’s compositions in the DG in order to create more credibility to their claims that the DG was written by the Guru himself.

A Bhai Manna Singh, who was put in charge of this task, writes in his Sodhak Report.

Dasam Granth Sodhak Report

According to this report, 32-collected manuscripts were taken to Manna Singh’s house and upon completing the intended task, all 32 were returned to the original owners.

This is however untrue! Not even a single manuscript is to be found today. What may have happened, according to some sources is that upon deciding which writings or compositions they were going to include and exclude, they burnt ALL 32 copies and since they promised to return the original 32 versions to the families, they must have prepared the new DG volume and sent these instead. Unfortunately, not even a single copy has surfaced to date.

Questions to ponder upon

Why isn’t even one copy of the original 32-manuscripts of Bachitar Natak anywhere to be found?

What was Akaal Takhat and SGPC doing at that time when Khalsa Diwan’s and Gurmat Granth Parchaar Sabha’s started the compositions hunting and re-compiling, making corrections, etc? Which authority sanctioned and supervised this work? Who has verified Sodhak Committee’s report of the new DG? Are we 100% sure all of the DG consists of authentic writings of Guru Gobind Singh? If Guru Gobind Singh or the poets in His courts (like some claim) wrote the DG, then why aren’t they allowing ‘carbon dating’ on the “original DG”? What are they afraid of? These are some very important questions which have gone unanswered.

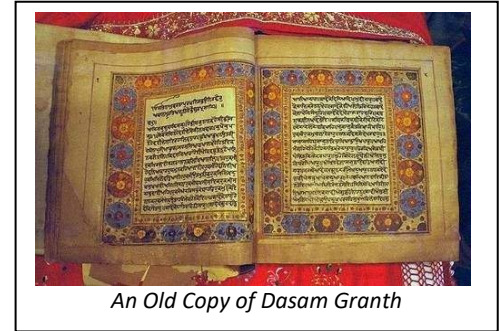
FACT: From 1721 to 1897 (for 176 years), there was NO such book called Dasam Granth.

If the tenth Guru’s compositions did exist, I believe Guru Ji would have either inserted the compositions within the SGGS or he would have informed his Sikhs and made copies of it for distribution. Since the Guru was already inserting compositions of his father – Guru Tegh Bhadur Ji’s *Banis* into the Adi Granth, he could have easily included His own *Banis* too but He didn’t, for reasons best known to the Guru. We are not to assume or judge.

Content Structure of the Dasam Granth

The standard edition of the text contains 1,428 pages with 17,293 verses in 18 sections. The poems are mostly in Brij language (old western Hindi), with some parts in Avadhi, Punjabi, Hindi and Persian. The script is written almost entirely in Gurmukhi, except for Zafarnama and the Hikaaiteab which are written in the Persian alphabet.

The contents of the DG are categorized and structured as follows: Jaap; Akaal Ustat; Bachitar Natak – Depicting Guru Gobind Singh's previous birth and Hemkunt mythology. (36 pages); Chandi Charitras 1 & 2 – the character of Goddess Chandi; Chandi Di Vaar – Prayers to Goddess Durga; Gian Parbodh – The awakening of knowledge; Chaubis Avtaar – Stories of God in human and animal form, the 24 incarnations of Vishnu (674 pages); Brahma Avtaar – Incarnation of Brahma; Rudar Avtaar – Incarnation of Shiva; Shabd Hazare; 33 Swaiyye; Swaiyye Khalsa Mehma – Praises of the Khalsa; Sri Shastra Naam Mala Puraan Likhyate – A list of weapons; Charitropakhyan – Sexual, erotica, degradative stories (615 pages); Zafarnama; and Hikayats.

An Old Copy of Dasam Granth

Jaap, Tev Parsaad Swaiyye and Chaupai.

These 3 compositions bear Guru Gobind Singh's name as the author. Well, to be honest, there is no 100% surety of this either. Let me explain.

Some parts in all of these 3 compositions bear some resemblance to Gurmat. But there are many sections within the same compositions, which are inconsistent and deviate from Guru Granth Sahib's philosophy. So, it's really difficult to say. The Akaal Takhat and Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee (SGPC) have inserted these 3 compositions in the Sikh Rehat Maryada (SRM) and in the Nitnem *Gutkas* (daily prayer booklets). These compositions are also recited during the 'Amrit Sanchar' (baptizing) ceremony. Why did Akaal Takhat and SGPC include these compositions when parts of the compositions were doubtful and not in-line with Gurmat? Here is perhaps one of the reasons:

In 1931, SGPC was being pressured by the Sikh community to come up with a final draft of the SRM. Several Sikhi groups, historians, authors and Sant-Babas of deras were invited to prepare it. The Sant-Babas and Nihang Singhs insisted to include compositions from the DG, but I believe some members disagreed. After much deliberation and argument, SGPC decided to go ahead and include only 3 compositions. The first SRM was hence, published.

Where Did the Contents of The DG Actually Come from?

The DG is a compilation of several texts and manuscripts of different times and various authors. The compositions were collected over time, and then compiled into the large voluminous book – the DG as we see it today (1428 pages).

Markandey Puraan. Parts of the DG content is derived from this ancient text. It's a voluminous book. The book carries some 6,900 verses in Sanskrit and it is believed to have been written by a sage called Markandey. The content itself is said to have originally been written on palm-leaves dating back as far Circa 250CE. It is probably one of the oldest among the eighteen major Puranas in Hinduism centering around the Hindu Goddess Dewi Mahatmya. Most of the stories are linked to Lord Shiva and Lord Vishnu as well. https://en.wikipedia.org/wiki/Markandeya_Purana

Shiv Puraan. This particular Hindu text is an interesting one. Why? Because one of the Nitnem *banis* – Jaap, which is said to have been composed by Guru Gobind Singh is actually found in this Hindu scripture. Are you surprised? I was. https://en.wikipedia.org/wiki/Shiva_Purana

Bhagwat Puraan. A huge section within the DG's content is derived from this ancient text. In the DG the section which talks about "Dasam Sikandh" actually comes from this Puran (word for word). Basically, it's all about the life stories of Lord Vishnu or Lord Krishna, from birth, his experiences, his growing up years, his wars and his greatness, etc. Sadly, the authors of DG had the cheek to label it as "Patshahi 10", putting Guru Gobind Singh's name as the composer. <https://bhagavata.org/>

Other Sources. The rest of the DG's tales and stories derive from several ancient Hindu texts namely: Betaal Batisi, Singhasan Batisi, Panch Tantar, Katha Sehet Sagar, Alif Leila, and Ayar Danas. Some of the stories were also narrated by ordinary people who passed them down ORALLY from one generation to another. We know all too well of how a simple sentence, when orally transmitted or whispered from person No. 1 up to person No.20, usually ends up distorted and different from the original sentence.

What About Rehatnamas?

There is mention of the 3 compositions in some of them, but Rehatnamas were written by third parties and not Guru Gobind Singh himself. With several different versions of the Rehatnamas around, which ones do we seek to get further validation from? It is also likely, over the years, several additions and subtractions of the Rehatnamas were made, which makes validation even more difficult.

Who Is the Real Author of Dasam Granth?

The current version of the DG was compiled by 3 poets – Kavi Raam, Kavi Sham and Kavi Kaal. No one knows who they are or if they even actually existed. The writers of the DG might have used these names to shield their own identities.

Whom Did the Poets Worship?

The DG writers were without an iota of doubt, worshippers of Dewi Bhagwati, Durga, Mahakaal, and Kaalka. Mahakaal is a manifestation of the Hindu God Shiva and the consort of the Goddess, Mahakali. In fact, the authors admitted to this in the DG.

ਸਰਬ ਕਾਲ ਹੈ ਪਿਤਾ ਅਪਾਰਾ । ਦੇਬਿ ਕਾਲਕਾ ਮਾਤ ਹਮਾਰਾ ।

Sarabkaal Hai Pitaa Apaara, Deb Kalka Maat Hamara. (DG, page 73)

Deb Kalka is being referred to as Dewi Kaalka. Mahakaal is the male name for their god. All other names eg. Dewi Bhagauti, Bhagwati, Bhweshan, Bhawani, Chandi, Kaalka, Durga etc are referring to the same female Goddess Kaalka.

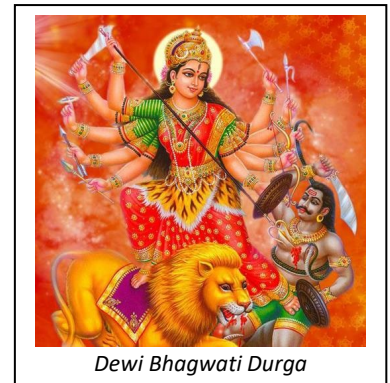
The authors have propagated an outright lie in trying to make Guru Gobind Singh a worshipper of Dewi Kaalka. The lie is that the tenth Guru was a worshipper of the Hindu gods and goddesses. They wanted to make it look as if the Sikh faith was an off-shoot of Hinduism and Sufism. In fact, they wanted to make SGGS their 5th Veda.

The message within "Prithm Bhagauti Simar Ke, Guru Nanak Layiee Dhiaye", means that Guru Gobind Singh first meditated upon Dewi Kaalka and derived His powers to eliminate His enemies with the Goddess 'shakti' (powers) and only then meditated upon Guru Nanak.

Do you think Guru Gobind Singh, who sat on the throne of Guru Nanak, would have meditated upon Dewi Kaalka first and only then remembered Guru Nanak?

The intentions of the writers of the DG are obvious. They want to split the Sikh sangat and break the Sikh spirit, creating confusion. To an extent, I think they may have achieved this goal.

The writers of the DG had another intention too, which was to create a dichotomy – splitting Guru Gobind Singh from Guru Nanak's philosophy and Gurmat, hence their game-plan of weakening the Sikh spirit and casting Guru Nanak's ideology aside and placing their 'Bhramanwaad' ideology into the limelight.

Dewi Bhagwati Durga

DG Writing Style is not in Tandem with SGGS

Within the SGGS, when we see the word *Mehla* it identifies which Guru is the author of the said *shabd*. You will never find a *Mehla* anywhere within the pages of the DG.

As we all know, Guru Gobind Singh re-edited the Pothe Sahib to prepare the final version of the SGGS. One reason of this editing was that he wanted to include His father - Guru Tegh Bhadur Ji's *Banni* in it –which he titled as *Mehla* 9. Why would he not use the same technique of writing *Mehla* 10 in the DG? Instead you will find the words, “Sri Mukhvaak Paatshahi Das” (From the mouth of the 10th Emperor).

No Sikh Guru has written his own name before or after a Gurbani *shabd* within SGGS but in the DG, you will find ample places where Guru Gobind Singh is made to refer to himself as the author. Why would the Guru break the tradition and instead write his own name openly everywhere?

Secondly, every time a section or group of *shabds* begins in SGGS, it begins with a ‘mool’. Eg. *Ik Ongkaar Satnam Karta Purakh Nirbhau Nirvair Akaal Moorat Ajooni Saibhang Gurparsaad*. Or *Ik Onkaar Satgur Parsaad*. This too cannot be found anywhere in the older versions of the DG. Someone within the group must have realized this and so they began adding in the ‘mools’ and other ‘Gurbani-like’ wordings in the recent publications but none of these were found in the earlier versions. Peculiar, don't you think?!

The Name of the DG Has Been Changed Several Times

The original name of is actually Bachitar Natak. This is evident from 3 old manuscripts that have been found from 3 different villages in India; namely, Sarharanpur, Patna and Patiala which clearly states the name ‘Bachitar Natak’ on the cover.

What are the previous known names of the DG? Bachitar Natak Granth, (original name of the 1st compilation), Samund Sagar Granth, Vidya Sagar Granth, Dasam Granth, Dasam Padshah Ka Granth, Sri Dasam Granth Sahib, and Dasam Sri Guru Granth Sahib. So the question is: Why change the name of the DG several times? A few probable answers are as follows.

Throughout the years, the writers and publishers of Bachitar Natak made countless edits, additions, subtractions etc from the original manuscript. To reflect the changes, new copies were printed.

The writers of BNG wanted to make the DG more acceptable amongst Sikhs. The earlier versions must have had a hard time being accepted by the masses. Changing the title of the book, matching the structure to SGGS, giving it a new cover and title would do the trick. The other reason they changed the name of the DG is because they wanted to place DG on par with SGGS. To rename the BNG to Dasam Sri Guru Granth Sahib will certainly get the attention of Sikhs worldwide.

In my opinion, there would have been no need to change the name of a book if such a book has massive appeal and acceptance. The act of changing the name, not once but 7 times, raises questions. People start to get suspicious. Why the need to change the name of a religious book so many times?

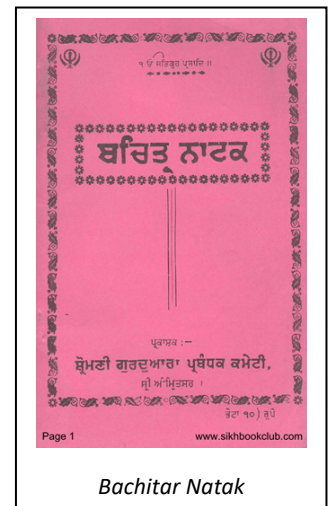
FACT: The author(s) of the current man-made DG are anti-Sikhs, anti-Gurmat mischiefs.

They deliberately edited the compositions, inserting their own lines and paras. A third of the DG (615-pages out of 1428 pages) are dedicated to sexually explicit, totally obscene, degrading erotica stories (Hikayats).

Contents of Woman Degradation, Humiliation and Extreme Obscenity.

I don't intend to offend anyone but I think it's important for us to know exactly what kind of derogatory content is within the DG. The entire section called Charitropakhyan, contains 404 stories of extreme profanity, sexuality, homo-sexuality, extreme erotica which is derogatory towards man, woman, mothers, wives and even children. Let's see some sample writings within the DG.

Warning! Do not recite or narrate the following stories loudly in front of your kids, mother or sister. Readers' discretion is highly advised.

Sample Story 1: Charitar No. 10. This excerpt is from page 1521 of the DG (Charitar No.10)

ਬਨਿਯਾ ਏਕ ਪਿਸੌਰ ਮੈ ਤਾਹਿ ਕੁਕ੍ਰਿਆ ਨਾਰਿ ॥ ਤਾਹਿ ਮਾਰਿ ਤਾ ਸੌ ਜਰੀ ਸੇ ਮੈ ਕਹੇ ਸੁਧਾਰਿ ॥੨॥

Bniya Eyk Pisaur Maiy Tahe Kukriya Naar. Taahe Maar Taa Sou Jaree So Mai Kaho Sudhaar.

ਬਨਿਕ ਬਨਿਜ ਕੇ ਹਿਤ ਗਯੋ ਤਾ ਤੇ ਰਹਿਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਰਾਖਤ ਭਈ ਅਪੁਨੇ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇ ॥੩॥

Banik Banaj Ke Hith Gayo Taa Te Raheyo Na Jaey // Eek Purakh Raakht Bhaee Apne Dhaam Bulaae.

ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਾ ਸੌ ਰਮੈ ਜਬ ਸੁਤ ਭੂਖੇ ਹੋਇ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਮਾਤ ਲਖਿ ਦੁਗਧ ਹਿਤ ਦੇਤ ਉਚ ਸੁਰ ਹੋਇ ॥੪॥

Raein Divas Taa Sou Rmaei Jab Sut Bhookho Hoey. Preet Maat Lakh Dugadh Hith Det Ouch Sur Roey

ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਸੁਤ ਭੂਖੇ ਹੋਇ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਤਬ ਮੁਖ ਸੌ ਯੌ ਜਾਰ ਉਚਾਰੈ ॥

Choupaee. Jab Sut Bhookho Hoi Pukaarey. Tab Mukh Sou Yo Jaar Ouchaarey.

ਤ੍ਰਿਯ ਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਚੁਪਨ ਕਰਾਵੈ ॥ ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਕੇ ਸੋਕ ਮਿਟਾਵੈ ॥੫॥

Trey Yaa Ko Tum Chuppan Keraavo. Humrey Chit Ko Sok Mittaavo.

ਉਠਿ ਅਸਥਨ ਤਾ ਕੇ ਤਿਨ ਦਯੋ ॥ ਲੈ ਅਸਥਨ ਚੁਪ ਬਾਲ ਨ ਭਯੋ ॥

Outh Asthn Taa Ko Tin Deyo. Lai Asthn Chup Baal Na Bheyo.

ਨਿਜ ਸੁਤ ਕੇ ਨਿਜੁ ਕਰਨ ਸੰਘਾਰਿਯੋ ॥ ਆਨਿ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਿਯੋ ॥੬॥

Nij Sut Ko Nij Karn Saanghaareyo. Aan Miter Ko Sok Nevaareyo.

ਬਾਲ ਰਹਤ ਚੁਪ ਜਾਰ ਉਚਾਰੈ ॥ ਅਬ ਕਯੋ ਨ ਰੋਵਤ ਬਾਲ ਤਿਹਾਰੈ ॥

Baal Rehet Chup Jaar Ouchaaro. Ab Kyo Na Rovat Baal Tehaaro.

ਤਬ ਤਿਨ ਬਚਨ ਤਰੁਨਿ ਯੌ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਤਵ ਹਿਤ ਮਾਰਿ ਪੁਤ ਮੈ ਰਾਖਿਯੋ ॥੭॥

Tab Tin Bachan Turen Yo Phaakheyo // Tv Hith Maar Poot Mai Raakheyo.

Meaning: A shopkeeper used to live in the city of Peshawar, whose wife was overcome by lust and evil misdeeds. The shopkeeper went away on a business trip. In his absence she invited a person to live with her in her house. (3) She had a child and whenever the child was hungry, it cried for milk, but, day in or day out, she kept herself busy in fulfilling hers and her lover's sexual desires; love-making. (4) Chaupai. Once when the baby was really hungry, and cried loudly seeking to be fed, her lover instructed her, "Go, silence the child and then comeback." (5) The lady went and tried to breast feed her baby but the child still carried on crying and wouldn't keep quiet. So, to quieten her baby, she strangled and suffocated the baby with her bare hands. Killing the child, she went back to her lover and continued to make-love to him. (6) Her lover, noticed the baby has suddenly stopped crying, asks her, "Why has the baby stopped crying?". She then tells him, "For the sake of your pleasure, I have killed my baby." (7) ...

Do you find this story spiritually uplifting? Is it related to Gurmat of SGGS in any way? Is there any moral value to this story for mankind's benefit? What kind of message does it give to the reader?

Let's see – Being an irresponsible mother is fine. Committing adultery is fine. Ignoring your baby's need is fine. Killing your child is fine. Satisfying your lovers needs and sexual desires is more important than life itself.

Do you think Guru Gobind Singh would have written or compiled such a derogatory story for us Sikhs to read and recite? I mean can you even imagine this story being narrated, sung and the meanings explained by a Granthi in a Gurdwara program?

Sample Story 2: Here is another one. This is Charitar No.134. It is found on page 1011 of the DG.

ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਇਕ ਭਾਰੀ ॥ ਬਾਜ ਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਸੇ ਨਹਿ ਰਾਵ ਲਜਾਵੈ ॥ ਸਭ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਸੇ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥੧॥

Sabak Singh Raja Eik Bhaaree. Baaj Mtee Ta Kee Bar Naree. Kahoo So Neh Raav Lajavai. Sabh Eistrien So Kel Kemavai.

ਜੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਹ ਕਰੇ ਨ ਆਵੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਖਾਟ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਵੈ ॥ ਅਧਿਕ ਭੋਗ ਤਾ ਸੇ ਨਿਪ ਕਰਈ ॥ ਰਾਨੀ ਤੇ ਜਿਯ ਨੈਕ ਨ ਡਰਈ ॥੨॥

Jo Eistri Teh Kehe Na Aavai. Taa Kee Khaat Outthaaei Mengaavai. Adhik Bhog Taa So Nrip Kereei. Rani Te Jiy Naik Na Dereei.

ਬਾਜ ਮਤੀ ਜਿਯ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਵੈ ॥ ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਪਰ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਵੈ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਏਕ ਚਰਿਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਦੁਰਮਤਿ ਤੇ ਟਾਰਿਯੋ ॥੩॥

Baaj Matee Jiy Adhik Resaavai. Sabak Singh Par Kach Na Besaavai. Tab Triy Eek Charitar Bechaariyo. Raaja Ko Durmat Te Taareyo.

ਰੂਪਵਤੀ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਲਖਿ ਪਾਵੈ ॥ ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜਾਇ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਤੁਮ ਰਾਜਾ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਾ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਵੈ ॥੪॥

Roopvatee Jo Triy Lakh Paavai. Sabaka Singh So Jaaei Sunaavai. Tum Raajaa Tih Triya Bulaavo. Kaam Kel Tih Saath Kemaavo.

ਜਬ ਯੋ ਬਚਨ ਰਾਵ ਸੁਨਿ ਪਾਵੈ ॥ ਤੋਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵੈ ॥ ਜਾ ਕੀ ਰਾਨੀ ਪ੍ਰਭਾ ਉਚਾਰੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰੈ ॥੫॥

Jab You Bachan Raav Sun Paavai. Toun Triya Ko Bol Patthaavai. Jaa Ki Rani Prbhaa Ouchaarai. Taa Ke Raja Saang Behaarai.

ਯਾ ਮੈ ਕਹੋ ਕਹਾ ਘਟ ਗਈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਹੋਹੁ ਭਿਟੋਅਨਿ ਭਈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਮੋਰ ਰਾਵ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਵਹੈ ਬਾਤ ਹਮਰੇ ਜਿਯ ਭਾਵੈ ॥੬॥

Yaa Mai Kaho Kahaa Ghat Gaeee. Jaank Hohuu Bhitoun Bhaeae. Jaa Te Mora Raav Sukh Paavai. Vahei Baat Humre Jiy Paavai.

ਬਲੀ ਏਕ ਸੁੰਦਰ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤਵਨ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਭਿਟਾਯੋ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਅਧਿਕ ਰਿਸਿ ਭਰਿਯੋ ॥ ਤਬ ਤਾ ਸੇ ਯੋ ਬਚਨ ਉਚਰਿਯੋ ॥੭॥

Balee Eek Sundar Lakh Paayo. Prthm Tavan Kee Triyeh Phettaayo. Jab Vahu Purakh Adhik Ris Bhariyo. Tab Taa So You Bachan Ouchariyo.

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਾ ਸੋ ਕਰਿਯੋ ਰਾਨੀ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਚਨ ਤਿਹ ਪੁਰਖ ਸੇ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥੮॥

Dohra. Kaam Kel Taa Sou Kariyo Rani At Sukh Paaei. Bohur Bachn Tih Purakh So Aaiso Kaheyo Sunaei.

ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਹੋ ਕਾ ਰਗੀ ॥ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਰਾਜੈ ਜੋ ਚਹੀ ॥ ਜਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਸੇ ਔਰ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਪ੍ਰਿਗ ਤਾ ਕੇ ਸਭ ਜਗਤ ਉਚਾਰੈ ॥੯॥

Choupaee. Tumree Parbhaa Kaho Kaa Rahee. Nij Naaree Raajai Jo Chahee. Jaa Kee Triy So Aour Behaarai. Dhriy Taa Ko Sabh Jagat Ouchaarai.

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਗ ਮਨ ਭਾਵਤੋ ਰਾਨੀ ਕਿਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਚਨ ਤਾ ਸੋ ਕਹਿਯੋ ਐਸੇ ਰਿਸ ਉਪਜਾਇ ॥੧੦॥

Dohra. Prthm Bhog Man Bhaaveto Raanee Kiyoo Banaaei. Bahur Bachan Taa Sou Kaheyo Aaise Ris Oupajaey.

ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਰਾਵ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਵੈ ॥ ਤੁਨਹਿ ਮਰਿਯੋ ਲਾਜ ਕੋ ਮਰਈ ॥ ਪਾਵਕ ਬਿਖੈ ਜਾਇ ਨਹਿ ਜਰਈ ॥੧੧॥

Tumri Triy Kou Raav Bulaavai. Kaam Bhog Teh Saath Kemaavai. Too Neh Mereyo Laaj Ko Mereee. Paavk Bikhaei Jaei Neh Jeree.

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੈ ਯਹ ਮੁਰਖ ਰਾਵ ਤੇ ਬਦਲੇ ਲੇਹਿ ਬਨਾਇ ॥ ਨਾਤਰ ਬਦ੍ਰਿਕਾਸ੍ਰਮ ਬਿਖੈ ਗਰੋ ਹਿਮਾਚਲ ਜਾਇ ॥੧੨॥

Dohra. Kai Yeh Moorakh Raav Te Badalo Leh Banaaei. Naatr Badrikaasram Bikhaei Garou Himaachal Jaaei.

ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹੋ ਮੋਹਿ ਸੋ ਕਰੋ ॥ ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨੈਕ ਨ ਡਰੋ ॥ ਇਨ ਕੀਨੋ ਗਿਰੁ ਖਾਰ ਹਮਾਰੇ ॥ ਮੈਹੂੰ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰੇ ॥੧੩॥

Choupaee. Jo Triy Keho Moh So Kerou. Sabak Singh Te Naik Na Derou. Ein Keeno Greh Khevaar Hemaaro. Maihoo Teh Triy Sang Behaaro.

ਰੋਮਾਂਤਕ ਤੁਮ ਪ੍ਰਥਮ ਲਗਾਵੈ ॥ ਸਕਲ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਭੇਸ ਛਕਾਵੈ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਕੋ ਰਾਜਾ ਲਖਿ ਪੈ ਹੈ ॥ ਤੁਰਤੁ ਮਦਨ ਕੇ ਬਸਿ ਚੈ ਜੈ ਹੈ ॥੧੪॥

Romaantak Tum Prthm Legaavo. Sakal Triya Kou Bhes Chekaavo. Jab Tum Kou Raja Lakh Pai Hai. Turt Madan Ke Bas Hvai Jai Hai.

ਜਾਰ ਕੇਸ ਸਭ ਦੂਰਿ ਕਰਾਏ ॥ ਭੁਖਨ ਅੰਗ ਅਨੁਪ ਸੁਹਾਏ ॥ ਜਾਇ ਦਰਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਦਿਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਮੋਹਿ ਆਤਮਾ ਲਿਯੋ ॥੧੫॥

Jaar Kesa Sabh Door Keraaye. Bhookhn Aang Anoop Suhaae. Jaaey Dars Raja Ko Deyou. Nirp Ko Moh Aatemaay Leyo.

ਜਬ ਰਾਜੈ ਤਾ ਕੇ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਦੌਰਿ ਸਦਨ ਰਾਨੀ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਹੇ ਸੁੰਦਰਿ ਮੈ ਤ੍ਰਿਯਿਕ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਕੀ ਪਜਾਰੀ ॥੧੬॥

Jab Raajai Taa Ko Lakh Paayo. Dour Seden Rani Ke Aayo. Hey Sunder Mai Triyik Nehaari. Jaanuk Mahaa Rudar Kee Pyaree.

ਜੋ ਮੁਹਿ ਤਿਹ ਤੂ ਆਜ ਮਿਲਾਵੈ ॥ ਜੋ ਮਾਂਗੈ ਮੁਖ ਤੇ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥ ਰਾਨੀ ਫੂਲਿ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਗਈ ॥ ਜੋ ਮੈ ਚਾਹਤ ਥੀ ਸੋਊ ਭਈ ॥੧੭॥

Jo Muh Teh Too Aaj Milaavai. Jo Maangai Mukh Te So Paavain. Rani Fhool Bachan Sun Gaeae. Jo Mai Chaahat Thee Soaoo Bhaeae.

ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਰਾਨੀ ਗਿਰੁ ਆਈ ॥ ਤੋਨ ਜਾਰ ਕੇ ਦਯੋ ਭਿਟਾਈ ॥ ਜਬ ਤਾ ਕੇ ਨ੍ਰਿਪ ਹਾਥ ਚਲਾਯੋ ॥ ਪਕਰਿ ਰਾਵ ਕੇ ਤਰੇ ਦਬਾਯੋ ॥੧੮॥

Sunat Bachan Rani Greih Aaeae. Toun Jaar Ko Dyo Bhitaaeae. Jab Taa Ko Nrip Haath Chalaayo. Peker Raav Ko Terey Debaayo.

ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਪਕਰਿ ਭੁਜਨ ਤੇ ਲਿਯੋ ॥ ਗੁਦਾ ਭੋਗ ਤਾ ਕੇ ਦ੍ਰਿੜ ਕਿਯੋ ॥ ਤੇਰਿ ਤਾਰਿ ਤਨ ਰੁਧਿਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਰਾਵ ਮਨ ਮਾਝ ਲਜਾਯੋ ॥੧੯॥

Nrip Ko Pakar Bhujan Te Leyo. Gudaa Bhog Taa Ko Drirha Kiyoo. Tor Taar Tan Rudhr Chalaayo. Adhik Raav Man Maajh Lejaayo.

ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੁਦਾ ਭੋਗ ਭੇ ਤੇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹਿਯੋ ਲਜਾਇ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਕਾਹੂੰ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਲਯੋ ਨ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਇ ॥੨੦॥

Dohra. Guda Bhog Bhe Te Nirpat Man Meh Reheyo Lajaei. Taa Din Te Kaahoo Triyeh Leyo Na Nikat Bhulaaei.

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਤੀਸਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤਮ ਸਤੁ ਸੁਭਮ ਸਤੁ ॥੧੩੪॥੨੬੭੨॥ਅਫਜ਼ੀ॥

Eit Sree Charitar Pakhiaaney Triyaa Charitare Menterī Bhoop Saambaade Eik Sou Chouteesavo Charitar Smaapatm Sat Subham Sat //134 //2672 //Aphajoon.

Meaning: There was a great raja by the name of Sabak Singh. Baaj Mati was his Rani – the Queen. The King had character issues; he would play love games with others' wife and women. (1) Any woman who would not consent, he would get them kidnapped. He would do this often and neglected his wife (2). Baaj Mati always felt sad about Sabak Singh's lack of attention towards her. So one day, she played a trick to prevent the King from carrying on with his shameless acts. (3) Whenever she saw a beautiful woman, she would go to the King and coax him, "Raja, Raja, call that woman and have sex her." (4). Listening to this, he would do exactly that, and whom so ever the Rani praised, he would prey on her. (5) Rani thought 'What do I have to lose? My king likes to seduce and have sex with other women? I will just imagine as if I am the one having sex with him. Whatever action provides enjoyment to my King, I will honor it.' (6). Once the Rani met a handsome man whose wife she introduced to the King. Then she incited the man saying his wife was being seduced by the King, and taunted him of having no shame. (7)

Dohra. Then she herself had sex with this man and felt relieved. Then she talks to this man like this. (8)

Chaupai. 'What has happened to your honor? Your wife sleeps with the Raja. 'Such a wife, married to one and has sex with another, is sinful, disapproved by society.' (9) First Baaj Mati has sex with this man to her full satisfaction, and then, to infuriate him, she speaks the following. (10)

Chaupai. 'The Raja invited you and your wife and then, he has sexual intercourse with your wife. 'You should die in shame or why don't you burn yourself for allowing this.' (11). 'Either you take revenge, 'Or you run away to the mountains and bury yourself in snow.' (12)

Chaupai. [The man replies] 'Dear Rani, whatever you say, I will abide by I'm not afraid of the King. He has dishonored my house; I will have sex with his wife too. (13). (Rani says) 'You go and get some hair-removing powder and then disguise yourself as a woman. 'When Raja sees you, he will surely fall for you.' (14) The powder will remove all your bodily hair and I will adorn you with lovely ornaments. The man (now disguised as a woman) went, showed himself to the King, and the King fell for her (actually a him) head over heels. (15). As soon as the King saw her, he came running to the Rani's palace, and said, 'I have seen here a woman as pretty as goddess Parvati. (16) 'If you let her meet me, I will do whatever you say.' Rani was overjoyed to hear that she would get whatever she wanted from the King. (17). So, Rani came to her chambers and introduced her new friend to the King. When the King starts to seduce and caress her, the man [dressed as a woman] clutches and pins the King down. (18) Holding him by his arms, he ravages the King via the anus (gudda bhog). He tears and bleeds him; the Raja felt extremely ashamed of himself. (19).

Dohra with anal sex; the King felt ashamed and humiliated, and from then on the King abandons his shameful acts of having sex with other women. (20) (1) 134th Parable of Auspicious Charitars Conversation of the Raja and the Minister, Completed with Benediction. (134) (2670)

Now, tell me: What is the moral behind this story? What have we learnt from this story? How is this story helpful for mankind's progress towards spirituality and goodness? Which part of the story is in-line with Gurmat of SGGS? Answer: NONE!

Do you still think Guru Gobind Singh could have composed such filth? Can a Guru, who has sacrificed His entire family, his 4 sahibzadey), Mata Gujri, and countless other Sikh warriors while maintaining a high code of honor, character and ethics, be interested to write such dirty stories?

Deep down, I think you know the answer.

Why Then Would Someone Think The DG Is Composed by Guru Gobind Singh?

Here are some reasons I can think of as to why someone would still accept the DG as the works of the 10th Guru.

They haven't read the DG with understanding for themselves. The Akaal Takhat and SGPC have been quiet about the DG's issues and authenticity. The Akaal Takhat and SGPC agreed to a compromise when planning to prepare the final SRM back in 1931. That's when 3 Nitnem compositions (Jaap, Tev Parsaad Sawaiyye and Chaupai) were also included in the SRM.

During the 'Amrit Sanchar' ceremony, the Panj Pyare (5 Beloved Ones) recited the above-mentioned 3 compositions and 2 other banis (Jup and Anand Sahib). So, for someone who is an 'Amritdhari' (practicing Sikh), it is pretty difficult for them to *not* accept the DG.

Blind faith. Many hold on to their faith because they were born in a Sikh home. They never spent any time reading or understanding *shabds* from the SGGS either. They are told to recite the Nitnem blindly. As a matter of fact, many have not even seen the DG. For decades, they've been told by their local gurdwara clergies, parents and fore-fathers that the DG has the works of the 10th Guru, so, don't question it.

Don't ask questions! Just follow what we say. We know better. You can hear this line all the time by many staunch and extremist Sikh groups who have blindly accepted the DG. However, if one takes an extra effort to study the DG closely, he or she will certainly raise lots of questions.

Also, many Sikhs dare not question the authenticity of the DG because they're used to singing stanzas like Deh Shiva, Mittar Pyare Nu, Hum Eh Kaaj, etc. They are happily holding on to their blind faith partly thanks to many deviant anti-Sikh groups, Sant-deras and others who have managed to fool the Sikh masses with their outer appearances, garb and 'twisted vichar' (anti-Gurmat discourses).

The Akaal Takhat will excommunicate someone if they believe the accused has a wide audience or influence upon the Sikh sangat. In the last few decades, many great scholars, thinkers, bloggers, historians, authors have been excommunicated from the Sikh Panth because they wanted to bring about a 'real' positive change for the better. Read about the partial excommunication of Bhai Ranjit Singh Dhadreanwala.

SGPC Clarifies Charitropakhyan Is NOT the work of Guru Gobind Singh.

In 1973, SGPC clarified that Charitropakhyan is NOT the writings of Guru Gobind Singh. In a reply No 36672 dated 3rd Aug 1973 to Santokh Singh (Chandigarh) the Assistant Secretary of SGPC's sub-committee, Gurbakhsh Singh wrote:

In regard to your inquiry of 6th July 1973, the views of Singh Sahibs of Darbar Sahib and Akaal Takhat Jathedar are being sent to you. "Charitropakhyan in the Dasam Granth is not Guru Gobind Singh's scriptures. These are copies of the primitive Hindu mythical tales from Prans."

*Signed, Gurbakhsh Singh, Assistant Secretary,
Dharm Parchar Committee, SGPC Amritsar*

FACT: While some compositions (wholly or partially) may possibly be attributed to Guru Gobind Singh, there are other writings in the DG which are works of miscreants and are in TOTAL DEFIANCE against Gurmat and our Guru's teachings.

Why Is The DG displayed side by side the SGGS in 2 Takhats? Before the SRM was established, many Gurdwaras were run by *Mahants*. These *Mahants* were outright corrupt, immoral and staunch Brahmins. During the times of British rule in Punjab, they were hired by the British to run the Gurdwaras that were left abandoned by Sikhs as Sikhs were still being hunted down and many preferred to continue living in the jungles for fear of their lives.

This also explains why during this time, Hindu deity idols were brought in and placed in and around the surroundings (parkarma) of Darbar Sahib, Golden Temple. After some intense heat from several quarters, in 1906, these statues were removed. Most of the idols were

sent to Durgayana Mandir in Amritsar. Some of these idols are still there in the mandir till this date.

In the case of Takhat Hazoor Sahib and Takhat Patna Sahib, I believe they are still run by the Mahants (perhaps now appearing more Sikh like as they have ditched their orange (Kesari) color garb, langotis and have adorned the Kurta- Pajama and the 5 K's).

FACT: The priests and even head priest of these 2 Takhts still practice various anti- Gurmat Hindu practices till today.

Practices such as putting the tilak, adorning flowers on photos, doing Aarti with a plate of lamps, slaughtering sheep in the gurdwara compound, putting the blood of the sacrificial animal onto their foreheads and weapons, taking hukumnamas from the Dasam Granth, placing the DG side by side with Guru Granth Sahib and so on.

Conclusions

Alongside great writings, you will find filth too. It is up to us, as Sikhs of the SGGS, to study and understand the messages contained within any writings or compositions. I know, it's tough work. Many do not have the time or resources to do an in-depth research. You don't have to. We just need to benchmark any writings claiming to be Gurbani against our eternal SGGS.

The DG has been falsely connected to Guru Gobind Singh. These groups of *Udasi*, *Nirmalas* and *Mahants* have been trying to insert their Hindu Brahminwaad philosophy, rituals and stories into Sikh literature and scriptures for years – from the time of Guru Arjan Dev Ji. Guru Arjan NEVER agreed to include any writings or poetry from just about any poet which was in contradiction to Guru Nanak's *authentic* philosophy. Why would Guru Gobind Singh break this cardinal rule and create another Granth to sit side-by-side with SGGS?

All our Gurus and Bhagats have rejected and redefined the Hindu and Muslim version of religious concepts, God, reincarnation, janam-maran, Chaurasi Lakh Joon, etc. The DG is a twisted book with really twisted characters who want to blemish the good name of Sikhi and our 10th Guru Gobind Singh Ji.

The Akaal Takhat and SGPC need to wake up from their slumber! They need to take responsibility and rectify the DG matter once and for all. Failing to do so may jeopardize the adoption of 'true Sikhi' amongst the younger generation. Teenagers today want answers to questions we can't give or are too shy to talk about.

Let your child read Charitropakhyan or try narrate the meanings of the Hikayats to your child. See if you can. We need to STOP making excuses and make an extra effort of spending time (daily) reading, understanding, accepting and then applying the teachings of our Gurus and Bhagats - as contained within SGGS. Only then are we going to have a chance to become Sikhs. Real Sikhs. Otherwise, it's all window dressing.

We need to be absolutely certain that when Guru Gobind Singh instructed us to bow down in reverence, and when He said "Sabh Sikhian Ko Hukam Hai, Guru Maneyo Granth", He meant to bow down and accept the *one and only* SGGS Ji and NO other. Period!

If the DG carried Godly wisdom (Tatt Gyan), then why do we feel shy or disgusted after reading it? You won't feel that way reading the SGGS. Why? Because one is *Sacha gyaan* (SGGS) and the other is *Jhootha gyaan* (the DG).

If the content of DG has so much of rubbish, how can we allow it to be placed side-by-side with Guru Granth Sahib Ji? How can we be reciting stanzas from the DG (calling them *shabds*) and doing Kirtan in the Gurdwaras in the presence of Dhan Sri Guru Granth Sahib Ji?

When the Sikh Panth keeps silent to these acts, who is actually destroying the very fabric of Sikhi? We are! Our silence has given prominence to anti-Sikhs, self-centered scoundrels, thugs and greedy leaders wearing religious garbs and calling themselves *Gyanis* and *Parcharaks* (except for a handful few) to carry out their broad day-light robberies.

Sikh clergy doing Aarti in Takhat Hazur Sahib, Nanded, India

The general Sikh clergy will not get into a debate or even talk about the DG openly (even though they know the truth) fearing of losing their jobs, rice bowl and wealth pursuing efforts. These individuals will stoop so low to even allow others to put a blemish on the 10th Guru's name. Instead of catching them and penalizing them, we are adorning 'sirapaus' and garland of flowers around their necks. Why aren't we doing something to stop this falsehood which has crept into the Panth?

Whilst we are bowing down in reverence to SGGS, we are also showing disrespect by placing a man-made dubious book side by side with SGGS. Where is the common sense in this? Here is a *shabd* by Guru Amardas Ji:

ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕਚੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥ ਬਾਣੀ ਤ ਕਚੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਝੁ ਹੋਰ ਕਚੀ ਬਾਣੀ ॥ ਕਹਦੇ ਕਚੇ ਸੁਣਦੇ ਕਚੇ ਕਚੀ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
Satgur Bina Hor Kachi Hai Bani. Bani Ta Kachi Satguru Bajho Hor Kachi Bani. Kehndey Kachey, Sundeey Kachey, Kachi Aakh Vekhani. (SGGS 920 – Guru Amar Das)

Meaning: There is Sachi *Bani* and there is Kachi *Bani*. Gurbani is considered 'Sachi' *Bani*. That *Bani* which can be in the form of (stanza, composition, poetry, instructions etc,) if it is devoid of Divine knowledge and wisdom (Satguru) then it is considered 'Kachi' (half baked; filthy; useless; lies). The ones who utter it are useless, the ones who hear such *Bani* are useless; liars telling lies to others.

The SGGS has always retained its sovereignty as the authentic work and compilation of our Sikh Gurus and Bhagats. No questions there. (Except for Raag Mala, which I believe was added in more recent times within SGGS).

The entire SGGS - despite it being a collection and compilation of various bhagats and Gurus - have one common thread – the thought process and messages contained within SGGS are ONE and it teaches us how to become good by discarding the bad. SGGS aligns us humans towards goodness, kindness, uplifting humanity to realize our truest potential as humans by discarding vices and animalistic behaviors and adopting Divine virtues. The DG comes NO WHERE NEAR to this goal.

We need to take a stand pyareo! It's either we accept the DG whole-heartedly or we discard it completely. There is NO such thing as partial acceptance. Remember, the DG is not Gurbani. You do not need to be afraid of it or feel ashamed. Your devotion and love for the Gurus will still remain intact, so long as you adhere to the teachings of our Gurus contained within SGGS. Last but not least, remember this *shabd* as well:

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚਿ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੇ ॥ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥
Bani Guru, Guru Hai Bani, Which Bani Amrit Sarey. Gurbani Kehai, Sewak Jun Maaney, Partakh Guru Nistaarey. (SGGS page 928)

Meaning: *Bani* (*shabd*, vichar, divine wisdom, sacha gyaan) is Guru and the Guru is Bani. Within the Guru's *Bani*, there are answers to everything (*sarey*). Whatever Gurbani says (*Gurbani Kehai*), we (the *sewak*) must accept and adhere to (*jun maaney*), and only then one is able to be emancipated – while living, here and now, we will experience peace, bliss and real happiness.)

I hope we will muster the strength and see the DG for what it is.

References

1. <https://www.searchgurbani.com/dasam-granth/>
2. Dr Rattan Singh (Jegi) – PhD Dasam Granth
3. Prof Inder Singh Ghagga – Dasam Granth Di Asliat
4. Dasam Granth Questions and Answers booklet
5. <https://asiasamachar.com/2016/04/22/ga-dr-karminder-singh-dasam-granth-issue/>
6. https://www.thestar.com/news/insight/2010/04/11/did_guru_gobind_singh_write_the_dasam_granth.html
7. https://en.wikipedia.org/wiki/Dasam_Granth
8. https://sgpc.net/?page_id=656
9. https://en.wikipedia.org/wiki/Bachittar_Natak
10. https://en.wikipedia.org/wiki/Markandeya_Purana
11. <https://en.wikipedia.org/wiki/Mahakala>
12. Excommunication of Sikh scholars – <http://www.sikhsundesh.net/excommunication.htm>

Peacebuilding in South Asia – A Perspective from Sri Guru Granth Sahib

Dr. Devinder Pal Singh

Center for Understanding Sikhism, Mississauga, Ontario, Canada

c4usikhism@gmail.com

South Asia, home to one-third of the world population, is a diverse region with distinct conflicts and politico-economic subtleties. It has large sections of an impoverished population due to a lack of adequate health, education, water, sewerage, and transportation facilities. Natural disasters, as well as the lack of access to basic facilities, increase the probability of conflict.

Peacebuilding is the practice of developing policies that consolidate peace and restore order through political, economic, and social reforms. Primarily, it depends on the security, economic, and political dynamics of the region where it is being carried out. Therefore, the challenges to peacebuilding in South Asia are immense. State security and peace of several South Asian countries are threatened by non-representative regimes, foreign interventions, internal ethnic conflicts, natural resource disputes, and deteriorating governance structures. So, South Asian countries are more vulnerable to cross-border terrorism and ethnic and sectarian conflicts [1].

Extremism is another considerable impediment to peacebuilding security in the region. Perhaps the quest for safety in Pakistan, India, Bangladesh, Bhutan, and Sri Lanka produces extremist retreat to religious fundamentals, for instance, the consolidation of Taliban in Afghanistan and Pakistan and the resurgence of Hindutva in India. As a result, the peace process between the region's nations has had encouraging moments but is continually derailed by acts of terrorism.

For sustained peacebuilding, the focus must shift from traditional security centrism to non-traditional grave threats that provide ground for terrorism and extremism to flourish. The peacebuilding process in the region needs multilateral approaches for its sustainability. The region's intelligentsia must come forward to develop a narrative for dealing with current and future challenges. Poverty, class differences, extremism, ethnic conflicts, disputes over natural resources, denial of fundamental human rights, and flailing state structures are other challenges to be overcome. Without addressing these challenges, peacebuilding in South Asia will continue to be a dream.

Peace and goodwill are essential conditions for humankind's survival and advancement. A state of peace must abound for life, liberty, justice, fraternity, and the pursuit of happiness. A spirit of goodwill and friendship among nations and people can "make the whole world kin." Conflicts erupt, and discords arise when a civilized society fails to guarantee freedom, justice, human dignity, and equal opportunity to all citizens.

Sikh Gurus [2] proclaim that if one considers people of one's community as friends and people of other communities as enemies, one can never attain peace of mind. A feeling of universal fellowship is the foundation for peaceful coexistence in a diverse society.

ਜਬ ਧਾਰੈ ਕੇਉ ਬੈਰੀ ਮੀਤੁ ॥ ਤਬ ਲਗੁ ਨਿਹਚਲੁ ਨਾਹੀ ਚੀਤੁ ॥

Jab dhārai koᵀ bairī mīᵀ. ᵀab lag nihchal nāhī chīᵀ.

As long as a person considers one an enemy and another a friend, his mind shall not come to rest. (M. 5, SGGS, p 278)

Guru Arjan, the fifth Sikh Guru, emphasizes that one should have love and compassion for all. One should not nurture any feelings of enmity or ill-will towards anyone.

ਨਾ ਕੋ ਬੈਰੀ ਨਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਮ ਕਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥

Nā ko bairī nahī bigānā sagal sang ham kaᵀo ban āᵀī.

No one is my enemy, and no one is a stranger. I get along with everyone. (M. 5, SGGS, p 1299)

Sikhs are encouraged to enter a partnership of virtues with others. Such a partnership can provide a strong foundation for peaceful coexistence among people of diverse communities and cultures [3].

ਅਵਗਣ ਵਿਕਣਿ ਪਲ੍ਹਰਨਿ ਗੁਣ ਕੀ ਸਾਝ ਕਰੰਨ੍ਹਿ ॥ ਗੁਣ ਕੀ ਸਾਝ ਸੁਖੁ ਉਪਜੈ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰੇਨਿ ॥

Avgaṇ vikaṇ pulhran guṇ kī sājh karaṇṇiᵀ. Guṇ kī sājh sukh upjai sachī bhagaṭᵀ karen.

Throw away the sins and demerits and enter the partnership of virtues with others. In the collaboration of virtues, peace wells up, and one can perform genuine devotional worship service. (M. 3, SGGS, p 756)

Sikhs are encouraged to take up philanthropic activities for the welfare of all.

ਜਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਉਤਮ ਕਾਮਾ ॥

Jan kī sevā ūṭam kāmā.

Serving others is the ultimate good deed. (M. 4, SGGS, p 164)

Suppose we want to be helpful to people of another community or a cultural group, in that case, we should learn something about that community or group. For instance, we must learn about that community's religious beliefs, its strengths, and its history. To be influential allies to different people, we must face our prejudices. Otherwise, unintentionally, we may act in a way that is not as helpful as we would like. As we all learn to be more committed and caring to each other, we will build a strong foundation for peaceful coexistence among different groups and communities. The stronger the trust and commitment people have, as individuals and among communities, the more effective they will be in uniting around essential issues for lasting peace in our society.

Sri Guru Granth Sahib proclaims the idea of a just and peaceful world [4]. As we know, the 'Just world' concept is rooted in the principles of democracy: equality, freedom, and fraternity. A just world is a corruption-free world where human rights are fully respected. Cooperation and not competition will be the basis for the dynamics of the just world that will also have the legal framework to enable social entrepreneurs to strive to bring the above directive principles into reality.

ਹੁਣਿ ਹੁਕਮੁ ਹੋਆ ਮਿਹਰਵਾਣ ਦਾ ॥ ਪੈ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸੈ ਰਵਾਣਦਾ ॥
ਸਭ ਸੁਖਾਲੀ ਵੁਠੀਆ ਇਹੁ ਹੋਆ ਹਲੇਮੀ ਰਾਜੁ ਜੀਉ ॥

Huṅ hukam hoā miharvāṅ dā. Pai ko'e na kisai raṅṅdā. Sabh sukhālī vṭhīā ih hoā halemī rāj jīo.
Now, the Merciful Lord has issued His Command. Let no one chase after and attack anyone else. Let all
abide in peace under this Benevolent Rule. (M. 5, SGGS, p 74)

Bhagat Ravidas, a saint poet of Sri Guru Granth sahib, envisions state of benevolent rule as:

ਬੇਗਮ ਪੁਰਾ ਸਹਰ ਕੇ ਨਾਉ ॥ ਦੂਖੁ ਅੰਦੋਹੁ ਨਹੀ ਤਿਹਿ ਠਾਉ ॥ ਨਾਂ ਤਸਵੀਸ ਖਿਰਾਜੁ ਨ ਮਾਲੁ ॥ ਖਉਫੁ ਨ ਖਤਾ ਨ ਤਰਸੁ ਜਵਾਲੁ ॥
੧ ॥ ਅਬ ਮੋਹਿ ਖੂਬ ਵਤਨ ਗਹ ਪਾਈ ॥ ਉਹਾਂ ਖੈਰਿ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਾਇਮੁ ਦਾਇਮੁ ਸਦਾ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ॥ ਏਮ ਨ
ਸੇਮ ਏਕ ਸੋ ਆਹੀ ॥ ਆਬਾਦਾਨੁ ਸਦਾ ਮਸਹੂਰ ॥ ਉਹਾਂ ਗਨੀ ਬਸਹਿ ਮਾਮੂਰ ॥ ੨ ॥ ਤਿਉਤਿਉ ਸੈਲ ਕਰਹਿ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ॥
ਮਹਰਮ ਮਹਲ ਨ ਕੇ ਅਟਕਾਵੈ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਖਲਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥ ਜੇ ਹਮ ਸਹਰੀ ਸੁ ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ੨ ॥

Begam purā sahar ko nāo. Dūkh andōhu nahī ṭihī ṭhāo. Nān ṭasvīs khīrāj na māl. Kḥaṭuf na kḥatā na ṭaras javāl.
||1|| Ab mohi khūb vaṭan gah pāī. Ūhān khair sadā mere bhāī. ||1|| rahāo. Kāim dāim sadā pāṭisāhī. Dom
na sem ek so āhī. Ābādān sadā mashūr. Ūhān ganī basēh māmūr. ||2|| Fiṭiṭiṭi sail karahi jīo bhāvai. Mahram
mahal na ko atkāvai. Kahi Ravidās khālās chāmārā. Jo ham sahrī so mīṭ hamārā. ||3||2||

Baygumpura, 'the city without sorrow', is the town's name. There is no suffering or anxiety. There are no worries or taxes on commodities. There is no fear, shortcomings, or shortage of mercy. ||1|| God's Kingdom is steady, stable, and eternal. There is no second or third status; all are equal there. That city is populous and eternally famous. Those who live there are wealthy and contented. ||2|| They stroll freely, just as they please. They know the Mansion of the Lord's Presence, and no one blocks their way. Says Ravi Daas, the emancipated shoemaker: whoever is a citizen there is a friend of mine. ||3||2|| (Bhagat Ravidas, SGGS, p. 345)

Suppose the political leaders and policymakers continuously strive to attain this goal through consistent efforts using all means at their disposal. In that case, peacebuilding not only in South Asia but in the whole world, cannot be a distant dream.

References

1. Rummel, R. J. (1981) What is peace? Chapter. 2 in Understanding Conflict and War, Vol. 5 The Just Peace. Sage Publications, CA, USA.
2. Sri Guru Granth Sahib (SGGS), 1983 (Reprint). S.G. P. C. Amritsar, India.
3. Singh, D. P. (2018). Peaceful Co-existence and the Role of Sikhs, in Science and Sikhism – Conflict or Coherence, Singh Brothers Publishers, Amritsar, India. 283-301.
4. Singh, D. P. (2015). Relevance of Sri Guru Granth Sahib in the Twenty-first Century, The Sikh Bulletin, USA, 17 (7 & 8). 18-22.

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੇ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥

ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ

E-mail- kanwar238@yahoo.com

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਬਾਣੀ ਅਟੱਲ ਸਚਾਈ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਬਾਣੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਅਟੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੁਨਿਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੇ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਸੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਸੱਚ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੇ ਇਕ ਅਟੱਲ ਸਚਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੇ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ॥ ਇਹ ਪੰਗਤੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ, ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਪੌੜੀ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਮਝਣ ਜਾਂ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੰਗਤੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ੰਕੇ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਹਿਮ ਭਰਮ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਦੀ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ: ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਟੱਲ ਹਨ, ਸਰਭ ਵਿਆਪੀ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਿਸੇ ਦਬਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। 'ਹੁਕਮ' ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਨਿਰੰਕਾਰ, ਰੱਬ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਅਟੱਲ ਹਨ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਹੁਕਮ', ਭਾਵ ਨਿਯਮ ਬੇਅੰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ 'ਹੁਕਮ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਆਕਾਰ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ॥ ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਜੀਅ ਹੁਕਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ॥ ਹੁਕਮੀ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਹੁਕਮਿ ਲਿਖਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਅਹਿ॥ ਇਕਨਾ ਹੁਕਮੀ ਬਖਸੀਸ ਇਕਿ ਹੁਕਮੀ ਸਦਾ ਭਵਾਈਅਹਿ॥ ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੇ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ॥ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਦਾਇਸ਼ ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੋਈ ਉੱਤਮ ਭਾਵ ਚੰਗਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨੀਚ ਭਾਵ ਨਖਿਦ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਬੁਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ (ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮ, ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਢਾਂਚੇ ਕਾਰਨ) ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਖ ਜਾਂ ਸੁਖ ਭੋਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਸਮਝਾ ਕੇ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਸਲੀ ਮੁੱਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੇਰੀ ਹੋਂਦ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਆਨਪ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ।

ਇਥੇ ਸਮਝਾਇਆ ਇਹ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਮੁਸੀਬਤ ਟੱਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਹਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਹ ਸਮਝੇ ਕਿ ਕੋਈ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਵਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੰਨਤਰ ਪੜ੍ਹਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਸਿੱਧ ਕਰਵਾ ਲਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨਗੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕੋਵਿਡ-19 (ਕੋਰੋਨਾ) ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਆਈ, ਤਾਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਵਨ ਕਰ ਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਨਸਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕੋਰੋਨਾ (ਕੋਵਿਡ-19) ਵਰਗੇ ਭਿਆਨਕ ਰੋਗ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਬੀ:ਜੇ:ਪੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਥਾਲੀਆਂ ਖੜਕਾ ਕੇ ਜਾਂ ਤਾਲੀਆਂ ਵਜਾ ਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਨਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 'ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੇ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ।

ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗ ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੀ ਸਮਝ ਆ ਸਕੇ। ਇਸ ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾਈ ਰੱਖੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ: ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਬਹੁਤੁ ਘਿਣਾਵਣੇ॥ ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਬੇਦ ਪੜਾਵਣੇ॥ ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ॥ ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਧਰਤੀ ਧਾਈਐ॥ ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਕਿਤੈ ਸਿਆਣਪੈ॥ ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਬਹੁਤਾ ਦਾਨੁ ਦੇ ॥ ਸਭੁ ਕੇ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰਾ॥ ਤੂ ਭਗਤਾ ਕੈ ਵਸਿ ਭਗਤਾ ਤਾਣੁ ਤੇਰਾ॥ (ਗ:ਗ:ਸ: ਪੰਨਾ-962) ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਤੂ ਆਖ ਕੇ ਰੱਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰੱਬ ਜੀ ਦਾ ਭਾਵ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹੀ ਹਨ। ਭਾਵ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ 'ਹੁਕਮ' ਨੂੰ (ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ) "ਘਿਣਾਵਣੇ" ਤਰਲੇ ਮਿਨਤਾਂ ਨਾਲ ਵਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲੋੜ ਤਾਂ ਹੈ 'ਹੁਕਮ' ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ: ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਬੇਦ ਪੜਾਵਣੇ॥ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਜਾਂ ਸੰਮਪਟ ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਹੁਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਨ ਕਰਨ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਕਾਂਡ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਬਹੁਤ ਤੀਰਥਾਂ ਉਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਗਮਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦਾ ਜੋਤਿਸ਼ੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਜੋਤਿਸ਼ ਲਗਵਾ ਕੇ ਜਾਂ ਕਈ ਕਰਮਕਾਂਡ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਵਲੋਂ ਸਿਆਨਪਾਂ ਵਖਾ ਕੇ ਸੋਚੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਦਲ ਲਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਦਾਨ ਪੁਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਯਮਬਦ ਹੈ, ਸਭ ਕੁਝ 'ਹੁਕਮ' ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ: ਤੂ ਭਗਤਾ ਕੈ ਵਸਿ ਭਗਤਾ ਤਾਣੁ ਤੇਰਾ॥ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਭਾਵ ਸੁਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਿਵੇਕ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਰੀਰਕ ਰੋਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਾਕਰੀ ਸੁਝ-ਬੁਝ ਹੀ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕੋਰੋਨਾ (ਕੋਵਿਡ-19) ਵਰਗੇ ਰੋਗ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਲਗਨ ਨਾਲ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਕ ਭਗਤੀ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਕੋਰੋਨਾ (ਕੋਵਿਡ-19) ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੋਗ ਬਾਰੇ ਇਹ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬੁਝਣ ਭਾਵ ਸਮਝਣ ਦੀ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਲੱਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ: "ਤੂ ਭਗਤਾ ਕੈ ਵਸਿ"। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਤਾਲ ਮੇਲ ਹੋਣ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ: "ਭਗਤਾ ਤਾਣੁ ਤੇਰਾ॥" ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਕਮੇ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੇ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ॥ ਇਕ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਹੈ ਇਸੇ ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਰਨਾ ਹੀ ਭਗਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਹੈ: ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ॥ ਜੇ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਝਾਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ = ਇਕ ਸਫਲ ਵਾਪਾਰੀ, ਖੇਤੀ, ਨੌਕਰੀ।

ਭਗਤ ਸੁਰਦਾਸ ਜੀ = ਇਕ ਛੋਟੇ ਰਾਜੇ/ਹਾਕਮ, ਕਿਰਤ ਰਾਜ ਪਰਬੰਧਨ।

ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ = ਇਕ ਸਫਲ ਵਪਾਰੀ, ਚਾਮੜ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੁੱਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਜੁੱਤੇ ਬਣਾਉਣੇ ਤੇ ਵੇਚਣੇ।

ਕਬੀਰ ਜੀ = ਸਫਲ ਵਪਾਰੀ, ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਖਰੀਦਣਾ ਤੇ ਕਪੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਤੇ ਵੇਚਣਾ।

ਭੱਟ = ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ, ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਨੇ, ਸਾਰ ਲਿਖਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗਾਉਣਾ ਤੇ ਮੇਹਨਤ ਲੈਣੀ।

ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਾਣੀਕਾਰ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ।

ਸਾਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਜੁਰਗਾਂ ਨੇ ਸਫਲ ਵਪਾਰੀ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਨੌਕਰ ਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਕਦੇ ਪਾਠ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬੰਦੇ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਏ।

ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ, ਮੈਂ, ਆਪਾਂ ਕਯੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਏ?

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਨ, ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ - ਬਾਣੀਕਾਰ ਅਮੀਰ ਸਨ, ਕਿਰਤੀ ਸਨ, ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਚਾਹੇ ਨੌਕਰੀ, ਚਾਹੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਚਾਹੇ ਵਪਾਰ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਰੱਖਣ ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਸਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਧਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗ੍ਰੰਥ ਖੁਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਵਿਚਰਦੇ ਸਨ, ਅਮੀਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਰਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਧਰਮ ਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਲੋਕੋਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਬੋਲ ਕੇ, ਗਾ ਕੇ, ਲਿਖ ਕੇ ਨਿਰਭੈਤਾ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਸਭ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਸਰਾਂ)

ਸਵਈਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਢ।

ਡਾ: ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

brarcs@hotmail.com

ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭੱਟਾਂ ਨੇ ਵੇਦਾਂਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਉਹ ਕੋਈ ਐਰੇ ਗੈਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਵੇਦਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਦੇਖਿਆ, ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ, ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੇ ਕਿ ਜੀਵਨ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ, ਜਪ ਤਪ, ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨਾਂ, ਨਰਕ ਸੁਰਗ। ਕਰਮਾਤਾਂ, ਪੁਨਰ ਜਨਮ, ਆਦਿ ਤੇ ਕਰਾਰੀ ਚੇਤ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਗੁਣ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਾਏ। ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਭੱਟਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਭੱਟ ਭਿੱਖਾ ਅਤੇ ਭੱਟ ਗਜਿੰਦ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਵਈਆ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਆਪ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

ਭੱਟ ਭਿੱਖਾ ਜੀ ਨੇ ਜੇ ਕਰਮ ਕਾਂਢੀ ਲਾਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਰਮਕਾਂਡ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ, ਸੁਰਗ ਨਰਕ, ਪੁਨਰ ਜਨਮ, ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ, ਚਰਿਰਾਸੀਹ, ਲਹੂ ਪਾਕ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਡਰ ਪਾ ਕੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਬਾਬਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਨਾਰਸੀ ਠੱਗ ਹਨ। ਇਹ ਭਿੱਖਾ ਜੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ, ਸਿੱਖ ਮਤ ਵਿੱਚ ਆਪੂ ਬਣੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤਾਂ, ਮਹੰਤਾਂ, ਟਕਸਾਲਾਂ, ਠਾਠਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਬੜਾ ਹੀ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਤੁਸੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਈਏ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ, ਵਿਚਾਰੋ ਅਤੇ ਸਮਝੋ ਕਿ ਭੱਟਾਂ ਨੇ ਸਵਈਏ ਕਿਉਂ ਲਿਖੇ। ਦੂਜਾ ਸਵਈਆ ਭੱਟ ਗਜਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਰਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਵਈਆ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੈ।

ਸੇ ਮੁਖੁ ਜਲਉ ਜਿਤੁ ਕਹਹਿ ਠਾਕੁਰੁ ਜੇਨੀ ॥੩॥ ਪੰਨਾ ੧੧੩੬ (ਸਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੋ)

ਤਮੁ ਜੁ ਕਹਤ ਹਉ ਨੰਦ ਕੇ ਨੰਦਨੁ ਨੰਦ ਸੁ ਨੰਦਨੁ ਕਾ ਕੇ ਰੇ ॥ ਪੰਨਾ ੩੩੮ ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ (ਸਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੋ)

ਪਰ ਸਵਈਆਂ ਵਿਚ ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਬਾਬਤ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੇ ਪੰਗਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਅਸਲੀ ਜਵਨ ਬਾਬਤ ਲਿਖੀ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਬਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਿਥਿਆਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੀ ਰੱਬੀ ਨਿਯਮ/ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਆਏ, ਰਬੀ ਨਿਯਮ/ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟੋਂ ਜੰਮੇ ਅਤੇ ਕਾਲ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੱਟ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਆਲ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰੱਬ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰੱਬ ਜੀ ਤਾਂ ਨ ਹੋਏ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਚ ਨਿਵਾਸੀ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਹੀ ਰੱਬ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਵਾਹ ਗੁਰੂ, ਵਾਹ ਗੁਰੂ। ਤੇਰੀ ਵਾਹਵਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਆਪ ਸਮਝਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਣਾ। ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਵੀਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੱਟਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ, ਜਾਂ ਭੱਟਾ ਨੇ ਵੇਦਾਂਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦੇ ਮੰਨੇ ਭਗਵਾਨ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਸ਼ਿਵ, ਰਾਮ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਮੰਨੀਏ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹਨਾਂ ਸਵਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਜਵਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦੇਵਾਂ ਸਵਈਆਂ ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਅਰਥ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਸਿੱਖ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਵੇਗਾ, ਉਹ ਹਰ ਇੱਕ ਓਸ ਵੀਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਜੇਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ “ ਪਾਂਡੇ ਝੂਠ ਨ ਬੋਲ ” ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਆਹ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਾਂਡੇ ਬਹੁਤ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਮਝ ਵੇਦਾਂਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਵੀਰੋ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੇਦਾਂਤ ਬਣਾ ਕੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਤੁਸੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਵੇਦਾਂਤ ਜਿਸ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਜੀ ਸਦਕੇ ਪੜ੍ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਰੱਬ ਸਮਝਣ, ਅਵਤਾਰ ਮੰਨਣ, ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਸੁਰਗ ਨਰਕ, ਪੁਰਨ ਜਨਮ, 84 ਦਾ ਚੱਕਰ ਮੰਨਣ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜੇ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੀ ਸਦਕੇ, ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ। ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਤੋਂ ਹੈ॥

ਰਹਿਓ ਸੰਤ ਹਉ ਟੋਲਿ ਸਾਧ ਬਹੁਤੇਰੇ ਡਿਠੇ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਮੈਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੱਭ ਕੇ ਤੇਰੇ ਸਾਧ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ/ ਅਜਮਾਏ।

ਭਾਵ ਅਰਥ-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਲੱਭਦਾ ਰਹਿਆ। ਲੱਭਦਿਆਂ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਿਲੇ।

Meanings—Hey Lord! I have been searching for your saints and kept on looking for it. I met many ritualistic, so called Holy and Spiritual people.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਰਹਿਓ-ਰਹਿਆ ਹਾਂ (ਭੂਤ ਕ੍ਰਿਦੰਤ ਪਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੂਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿਚ, ਭੂਤ ਕਾਲ ਦਾ ਕਾਲ ਬੋਧਕ ਅੰਸ਼ ਹੈ) ਸੰਤ-ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਹਉ-ਮੈਂ (ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ, ਇਕਵਚਨ, ਪੁਲਿੰਗ) ਟੋਲਿ-ਲੱਭਦਾ (ਮੁਖ ਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆ), ਸਾਧ-ਸਾਧ ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਸਾਧ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਬਨਾਰਸੀ ਠੱਗ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਤੇਰੇ- ਤੇਰੇ (ਉਤਪੰਨ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ,) ਬਹੁ-ਬਹੁਤ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਖਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਡਿਠੇ-ਦੇਖੇ (ਭੂਤ ਕ੍ਰਿਦੰਤ ਪਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੂਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿਚ)

ਸੰਨਿਆਸੀ ਤਪਸੀਅਹ ਮੁਖਹੁ ਏ ਪੰਡਿਤ ਮਿਠੇ।

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! (ਲੱਭਿਆ ਕੀ) ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ, ਤਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇਖੇ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਬੜੇ ਮਿੱਠੇ ਪੰਡਿਤ ਹਨ।

ਭਾਵ ਅਰਥ-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਘਰ ਬਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ, ਤਪੀਏ ਬਹੁਤ ਮਿਲੇ। ਸਾਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬਹੁਤ ਮਿੱਠੇ, ਬੜੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ, ਬੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਾਉਂਦੇ ਪਰ ਦਿਲ ਦੇ ਖੋਟੇ ਹੀ ਮਿਲੇ।

Meanings—Hey Lord! The hermits, ascetics, Sanyaasees, Penitents, fanatics and brahmans, all are sweet-tongued people. When they speak, they speak very high, but they are fake.

ਨੋਟ- ਉਪਰ ਪੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਖੰਡੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਵਰਨਣ ਹੈ ਪਰ ਭਾਵ ਅਰਥ ਸਾਧ ਬਹੁ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਾਖੰਡੀਆਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪਾਖੰਡੀਆਂ ਸਾਧਾਂ, ਕਰਮਕਾਂਡੀਆਂ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਏਹੋ ਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਨੀਲੇ ਪਤੀਲੇ, ਘਾਲੇ ਸ਼ਾਲੇ, ਇਕਾਬਲੇ, ਬੰਤੇ ਸੰਤੇ ਚਿਟੀਆਂ ਸਿਉਂਕਾਂ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਚੋਲਿਆਂ ਵਾਲੇ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ, ਲਾਡਲੀਆਂ ਫੌਜਾਂ। ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਏਹੋ ਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਬੜਾ ਸੌਖਾ ਟੈਸਟ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਾਧ/ ਸੰਤ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪੈਸੇ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਅਮੀਰਾਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਰਕਾਂ ਜਾ 84 ਦੇ ਚੱਕਰਾ ਦਾ ਡਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਵਰਗਾਂ ਦਾ ਲਾਰਾ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਰਮਾਤਾਂ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੁਝਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਝੂਠਾ ਹੈ।

Note—In these lines, only three people have been mentioned but we should consider all others who are ritualistic and fake. Today our religion is going through the same situation which was present at the time of Guru Nanak. In our religion there so many fake and ritualistic people. It is extremely rare to find the real one. Amazingly simple test to find the real is one who recommends& performs rituals, asks for money or other luxuries, scares for consequences and promises help to have luxuries, he is fake.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ- ਸੰਨਿਆਸੀ-ਸੰਨਿਆਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਨਾਂਵ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ, ਬਹੁਵਚਨ, ਕਰਮ ਕਾਰਕ) ਤਪਸੀਅਹ-ਤਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਉਚਾਰਨ ਪੱਖੋਂ ਉਤੇ ਅੱਧਕ ਲਾ ਕੇ ਬੋਲਣਾ, ਅਤੇ ਹਾਹਾ ਸਵਰੀ ਹੈ, ਤਪਸੀਆ (ਅੱਧਾ ਹਾਹਾ) ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਮੁਖਹੁ-ਮੂੰਹ ਤੋਂ (ਅਪਾਦਾਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਏ-ਏਹ (ਨਿਸ਼ਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ, ਬਹੁਵਚਨ) ਪੰਡਿਤ-ਪੰਡਿਤ, ਧਰਮ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਮਿਠੇ-ਮਿੱਠੀਆ ਮਿਠੀਆਂ, ਮਨ ਮੋਹਨ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਵਾਲੇ (ਗੁਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ)

ਬਰਸੁ ਏਕੁ ਹਉ ਫਿਰਿਓ ਕਿਨੈ ਨਹੁ ਪਰਚਉ ਲਾਯਉ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਭਾਈ! ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਫਿਰਦਾ ਰਹਿਆ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ (ਕਿ ਉਸ ਅਸਲੀ ਸੰਤ ਹੈ) (ਜੇ)

ਭਾਵ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਇਹਨਾਂ ਤਪਸਵੀਆਂ, ਜੋਗੀਆਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀਆਂ ਮਗਰ ਫਿਰਦਾ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਹ ਅਸਲੀ ਸੰਤ ਹੈ।

Meanings—O' Brothers! I spent one year running after these hermits, ascetics, solitarians, fanatics, and Brahmins who performs the rituals. There was a big difference in their real life and their preaching.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਬਰਸੁ-ਸਾਲ (ਕਾਲ ਵਾਚੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਏਕੁ-ਇੱਕ (ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਖਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਹਉ-ਮੈਂ (ਉਤਮਪੁਰਖ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ, ਇਕਵਚਨ) ਫਿਰਿਓ-ਫਿਰਿਆ ਹਾਂ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੂਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਭੂਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ), ਕਿਨੈ-ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ, ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਸੰਮਿਲਤ ਸੰਬੰਧਕ, ਇਕਵਚਨ) ਨਹੁ-ਨਹੀਂ (ਨਿਰਨਾ ਵਾਚੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਪਰਚਉ-ਪਹਿਚਾਣ, ਜਾਂ

ਪਰੀਚਯਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਜਾ ਸਾਬਿਤ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਲਾਯਉ-ਲਾਇਆ ਜਾਂ ਲਗਾਇਆ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੂਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਭੂਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਕਹਤਿਅਹ ਕਹਤੀ ਸੁਣੀ ਰਹਤ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨ ਆਯਉ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਭਾਈ! (ਜੇ) ਉਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਮੈਂ ਸੁਣੀ ਪਰ ਅਸਲੀ ਰਹਿਣੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏ।

ਭਾਵ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਹਿਣੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਹਿਣੀ ਦਾ ਕਰਨੀ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਹ ਅਸਲੀ ਸੰਤ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਹਿਣ ਬਹਿਣੀ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਰਮ ਕਾਂਢਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ।

Meanings—O' Brothers! There was a big difference in their real life and their preaching. I listened to these preachers and teachers. None of them could prove me that he is real saint. I am not happy with their lifestyle and mindset. I am extremely disappointed with their rituals.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਕਹਿਤਿਅਹ---ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ (ਉਚਾਰਨ ਸਵਰੀ ਹਾਹਾ+ ਅੱਧਾ ਹਾਹਾ, ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ, ਨਾਂਵ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ) ਕਹਤੀ-ਕਹਣੀ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ), ਸੁਣੀ-ਮੈਂ ਸੁਣੀ (ਭੂਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ) ਰਹਤ ਕੇ-ਰਹਿਣ ਬਹਿਣੀ ਭਾਵ ਕਰਨੀ ਜੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਸੀ ਜਾ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ, ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ) ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ (ਅਧਿਕਾਰਕ ਕਾਰਕ, ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ) ਨ-ਨਹੀਂ (ਨਿਰਨਾ ਵਾਚੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਆਯਉ- ਆਇਆ (ਭੂਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਲਗੇ ਤਿਨ੍ ਕੇ ਗੁਣ ਹਉ ਕਿਆ ਕਹਉ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! (ਇਹ ਸਾਰੇ) ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਉਲਝਣਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਗੁਣ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀਂ॥ ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ॥

ਭਾਵ ਅਰਥ-(ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ ਹਾਥੀ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਰਗੇ ਹਨ, ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਤੇ ਦਿਖਾਉਣ ਨੂੰ ਹੋਰ) ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਜਿਵੇਂ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਦਇਆ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰੀ ਦੀ ਚਹਿਲ ਬਹਿਲ ਪਿਛੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਗਾਉਂਦਾ।

Meanings—O brothers! All these are ritualistic fake people. They do not have high moral, contentment, compassion, responsibilities, and high thinking. They are running after the glitters of materialisms. They have no virtues in their mindset. So, I cannot praise them.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਹਰਿ-ਹਰੀ ਦਾ (ਅਧਿਕਾਰਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਨਾਮੁ-ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸੰਮੂਹ ਭਾਵ ਸਤ ਸੰਤੋਖ, ਦਇਆ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਛੋਡਿ-ਛੱਡਿ ਕੇ (ਪੁਰਬ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ) ਦੂਜੈ-ਦੂਜੇ ਕੰਮਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਉਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾ ਵਿੱਚ ਜਾ ਮਾਇਆ ਦੀ ਉਲਝਣਾ ਵਿੱਚ (ਅਧਿਕਾਰਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਲਗੇ-ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੂਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਭੂਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ), ਤਿਨ੍ ਕੇ-ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣ (ਅਨੁਸੰਬੰਧ ਵਾਚਕ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਗੁਣ-ਗੁਣ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਕਿਆ-ਕੀ ਭਾਵ ਕੁਝ ਹੈ ਨਹੀਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਚੀ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ ਪਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਨਾਂਹ ਵਾਚੀ ਸਿੰਸ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ ਬਣਾ ਕੇ) ਕਹਉ-ਕਹਉ-ਮੈਂ ਕਹਾਂ (ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਇਕਵਚਨ, ਦੀ ਹੁਕਮੀ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਗੁਰੁ ਦਯਿ ਮਿਲਾਯਉ ਭਿਖਿਆ ਜਿਵ ਤੁ ਰਖਹਿ ਤਿਵ ਰਹਉ ॥੨॥੨੦॥

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਤੀਜੇ ਕੇ (ਭਟ ਭਿਖਾ) ਪੰਨਾ ੧੩੯੬

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! (ਪਰ) ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਭੱਟ ਭਿਖੇ! ਕਹਿ ਕਿ ਤੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹੁ ਜਿਥੇ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! ਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਸਲੀ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਧਾਤ ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਿੱਖੇ ਭੱਟ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹੋ ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

Meanings—O brothers! Thanks Lord with whose blessing I have met Guru, Amardas ji whose principle is true to his preaching. I am happy with His mindset and lifestyle. He taught me to live according to the laws of nature.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਗੁਰੁ-ਗੁਰੂ ਨੂੰ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਦਯਿ-ਦਇਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਚਾਰਨ ਦਾਈ (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ, ਸੰਮਿਲਤ ਸੰਬੰਧਕ, ਇਕਵਚਨ) ਮਿਲਾਯਉ-ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੂਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ), ਭਿਖਿਆ-ਹੇ ਭੱਟ ਭਿਖੇ-ਸੰਬੋਧਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਜਿਵ-ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਸਮਾਸੀ ਪਰਕਾਰ ਵਾਚੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਰਾਖਹਿ-ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਰਖਦੇ ਹਨ (ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ

ਆਦਰ ਵਾਚੀ ਨਾਂਵ ਬਹੁਵਚਨ, ਦੀ ਕਿਰਿਆ) ਤਿਵ-ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਸਮਾਸੀ ਪਰਕਾਰ ਵਾਚੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਰਹਉ-ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈ ਰਹਾਂ (ਸੰਭਾਵੀ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ, ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਲਹਿਜਾ ਹੁਕਮ ਹੈ)

ਮਹਲੇ ਚੌਥੇ ਕੇ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਥੱਲੇ ਭੱਟ ਗਜਿੰਦ ਜੀ ਨੇ 6ਵਾਂ ਸਵਈਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਭੱਟ ਗਜਿੰਦ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਬਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਮਿਥਿਆਸ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਭੱਟ ਭਿਖਾ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਭੱਟ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਓਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੋਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣ ਕਾਰ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਉਸੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਬਾਬਤ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਉਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਲੀ ਪੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਤਰਕ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਪੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿਥੋਂ ਇਹ ਤਰਕ ਦਾ ਗਿਆਨ ਮਿਲਿਆ ਉਸ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਆਓ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭੱਟ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਪੰਨ ਗੁਰੂ! ਗੁਰੂ ਪੰਨ ਹੋ। ਗੁਰੂ ਪੰਨ ਹੋ। ਤੂੰ ਪੰਨ ਹੈ ਜੀ।

ਭਾਵ ਅਰਥ-ਹੇ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ! ਪੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਉ।

Meaning – Wow! The principle is great. Wow! The principle is a great.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ - ਵਾਹਿਗੁਰੂ- ਹੇ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀ! (ਸੰਬੋਧਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ,, ਵਾਹਿ - ਪੰਨ ਹੈ (ਵਿਸਮਿਕ ਹੈ) ਜੀਉ- ਜੀ - ਆਦਰ ਦੇ ਵਜੋਂ।

ਕਵਲ ਨੈਨ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਕੋਟਿ ਸੈਨ ਸੰਗ ਸੇਭ ਕਹਤ ਮਾ ਜਸੇਦ ਜਿਸਹਿ ਦਹੀ ਭਾਤੁ ਖਾਹਿ ਜੀਉ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ- ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ! ਤੇਰੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਨ, ਤੇਰੇ ਮਿਠੇ ਬੋਲ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਤੇਰੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸਾਥੀ (ਤੇਰੇ ਨਾਲ) ਸੇਭਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਜਸੇਧਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚੌਲ ਦਹੀ ਖਾਹ ਲਵੋ॥

ਭਾਵ ਅਰਥ-ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ! ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਅੰਗ ਪੈਰ ਵੀ ਸੋਹਣੇ ਸਨ। ਤੇਰੀ ਬੋਲੀ ਵੀ ਮਿੱਠੀ ਸੀ। ਤੇਰੇ ਦੇਸਤੇ ਵੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਤੇਰੀ ਪਾਲਣਾ ਪੋਸ਼ਣਾ ਵੀ ਬੜੀਆਂ ਚੰਗੀਆ ਖੁਰਾਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ

Hey Krishan ji! You were very handsome. Your features were very sharp and attractive. Your language was amazingly pleasing. You had good number friends. Your wonderful childhood was very colored.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਕਵਲ-ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਕੰਵਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਰਗੇ ਅਲੰਕਾਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਨੈਨ-ਨੈਣ ਜਾਂ ਅੱਖਾਂ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਮਧੁਰ-ਮਿਠੇ (ਗੁਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਬੈਨ-ਬਚਨ ਜਾਂ ਬੋਲ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਕੋਟਿ== ਕਰੋੜਾਂ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਖਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਸੈਨ-ਸਾਥੀ (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ,, ਸੰਗ-ਨਾਲ (ਸੰਬੰਧਕ) ਸੇਭ-ਸੇਭਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ,, ਕਹਤ- ਕਹਿਤੀ/ ਕਹਿੰਦੀ (ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਬਹੁਵਚਨ, ਦੀ ਕਿਰਿਆ) ਮਾ-ਮਾਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਜਸੇਦ-ਜਸੇਧਾਂ (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ, ਖਾਸ ਨਾਂਵ) ਜਿਸਹਿ -ਜਿਸ ਨੂੰ (ਸੰਬੰਧ ਵਾਚਕ ਪੜ੍ਹਨਾਂਵ, ਸੰਪਰਦਾਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ,, ਦਹੀ - ਦਹੀ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ,, ਭਾਤੁ- ਚੌਲ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ,) ਖਾਹਿ ਜੀਉ - ਖਾ ਲਵੋ ਜੀ (ਮੱਧਮ ਪੁਰਖ ਆਦਰ ਵਾਚੀ ਬਹੁਵਚਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਦੇਖਿ ਰੂਪੁ ਅਤਿ ਅਨੂਪੁ ਮੇਹ ਮਹਾ ਮਗ ਭਈ ਕਿੰਕਨੀ ਸਬਦ ਝਨਤਕਾਰ ਖੇਲੁ ਪਾਹਿ ਜੀਉ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਭਾਈ! ਤੇਰਾ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਸਰੂਪ ਦੇਖ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖੇਡਦੇ ਤੜਗੀ ਦੀ ਅਵਾਜ ਦਾ ਛਣਕਾਟਾ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜਸੇਧਾਂ ਮਗਨ ਹੋ ਗਈ ਸੀ

ਭਾਵ ਅਰਥ-ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ! ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਾਲ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤੜਗੀ ਨਾਲ ਬੰਨੇ ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਨਾਲ ਛੜਕਾਟ ਪਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜਸੇਧਾ ਤੇਰਾ ਅਤਿ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਰੂਪ ਦੇਖ ਕੇ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। (ਪਰ, ਮੈਨੂੰ ਇੰਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ)

Meanings—Hey Krishan! In your childhood when your mother heard the musical sound of tinkling of your silver bell, and gazed upon your extremely handsome face she got intoxicated with delight. (But these stories do not help me to attain the divine knowledge because)

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਦੇਖਿ-ਦੇਖ ਕੇ (ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ) ਰੂਪੁ-ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਜਾਂ ਸ਼ਕਲ ਨੂੰ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਅਤਿ-ਬਹੁ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਾਚੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਅਨੂਪੁ-ਬੇ ਹੱਦ ਸੋਹਣਾ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਮੇਹ ਮਹਾ-ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ (ਅਧਿਕਰਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਮਗ

ਭਈ – ਮਗਨ ਹੋ ਗਈ (ਭੁਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ) ਕਿੰਕਨੀ-ਤੜਾਗੀ (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਸਬਦ ਝਨਤਕਾਰ-ਅਵਾਜ ਦੀ ਛਣਕਾਰ ਜਾਂ ਛਣਕਾਟਾ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਖੇਲੁ-ਖੇਡ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ ਇਕਵਚਨ), ਪਾਹਿ ਜੀਉ-ਪਾਉਂਦੇ (ਆਦਰਵਾਚੀ, ਬਹੁਵਚਨ, ਮੱਧਮ ਪੁਰਖ, ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਕਾਲ ਕਲਮ ਹੁਕਮੁ ਹਾਥਿ ਕਹਹੁ ਕਉਨੁ ਮੇਟਿ ਸਕੈ ਈਸੁ ਬੰਮਜੁ ਗਜਯਾਨੁ ਧਯਯਾਨੁ ਧਰਤ ਹੀਐ ਚਾਹਿ ਜੀਉ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-- (ਪਰ ਹੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ! ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ) ਮੌਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਲਮ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੇਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਵ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਰਖਦੇ ਸੀ। (ਉਹ ਵੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮੇਟ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤੂੰ ਮੇਟ ਸਕਿਆ। ਸਾਰੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਗਏ

ਭਾਵ ਅਰਥ--ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ! ਮੇਰੀ ਤੇਰੇ ਸੋਹਣੇ ਪਣ, ਚੰਗੇ ਪਾਲ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਖੇਡ ਲੀਲਾ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਲਮ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਕੋਈ ਮੇਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਤੂੰ ਮੇਟ ਸਕਿਆ। ਆਖਰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਇਆ। ਜੇ ਤੂੰ ਰੱਬ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਕਮ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਵ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਸਨ ਪਰ ਮੌਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਉਹ ਵੀ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਰਬੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ॥

Meanings-- Hey Krishan ji! The wonderful stories of your colored life do not help me to be knowledgeable. I believe that you were not God because your date of death was determined by the same law of nature as of the others. You could not avoid the laws of nature. Even Shiva and Brahma, being amazingly powerful could not avoid the same laws of nature. Therefore, these stories do not help me acquire divine knowledge.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ – ਕਾਲ - ਮੌਤ ਦਾ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ, ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ), ਹੁਕਮੁ - ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ), ਕਲਮ - ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ) ਹਥਿ - ਹਥ ਵਿੱਚ ਹੈ (ਅਧਿਕਰਨ ਕਾਰਕ) ਕਹਹੁ - ਦਸੋ (ਹੁਕਮੀ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਇਕਵਚਨ, ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ) ਕਉਨੁ - ਕਉਣ ਭਾਵ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਚੀ ਪੜ੍ਹਨਾਵ ਪਰ ਨਾਂਹ ਵਾਚੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾਵ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਹੈ) ਮੇਟਿ ਸਕੈ – ਮੇਟ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਸੰਭਾਵੀ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ) ਈਸੁ - ਈਸਰ, ਬੰਮੁ-ਬਰਮਾ, ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ - ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਨੂੰ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਧਰਤ - ਧਰਦੇ ਸ (ਭੁਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ) ਹੀਐ - ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ (ਅਧਿਕਰਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਚਾਹਿ - ਭਾਵੇਂ (ਯੋਜਿਕ)

ਸਤਿ ਸਾਚੁ ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਸਦਾ ਤੁਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੁ ਵਾਹਿਗੁਰੁ ਵਾਹਿਗੁਰੁ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥੧॥੬॥

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਚਉਥੇ ਕੇ (ਭਟ ਗਾਯੰਦ) ਪੰਨਾ ੧੪੦੨

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ--ਹੇ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਉ! ਪੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਉ! ਪੰਨ ਹੈ, ਪੰਨ ਹੈ। ਤੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਸਦਾ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਕਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਚੜਦਾ। ਉਸ {ਹੁਕਮ} ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਭ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮੀ ਤੋਂ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

ਭਾਵ ਅਰਥ-- ਹੇ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਉ! ਪੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਉ! ਪੰਨ ਹੈ, ਪੰਨ ਹੈ। ਤੂੰ ਹੀ ਏਸ ਗਲ ਦੀ ਸਮਝ ਪਾਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਹੀ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਸਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

Meanings—He Guru! You are great! Wow! You are great. You have explained that Lord is the only one who is Immortal, Primal Supper being, Home of excellence.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ -ਸਤਿ – ਸਚ - ਅਟੱਲ, ਸ੍ਰੀ - ਮਾਇਆ ਦਾ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਨਿਵਾਸੁ - ਅਸਥਾਨ), ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ - ਮੁੱਢ ਕਦੀਮੀ ਤੋਂ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ, (ਸਾਰੇ ਹੀ ਹੁਕਮ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹਨ) ਸਦਾ ਤੁਹੀ--ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੁ - ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਉ (ਵਿਸਮਿਕ ਹੈ)

ਸਵਈਏ ਮੁਖਵਾਕਯ ਮਹਲੇ ਪੰਜਵੇਂ ਕੇ ੫

ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਿਵ ਛੰਦ ਮੁਨੀਸੁਰ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਠਾਕੁਰ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ--ਹੇ ਭਾਈ! ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ (ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ) ਛੰਦਾਂ ਬੰਧੀ ਰਾਹੀ (ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਥੇਰੇ) ਬ੍ਰਹਮੇ, ਆਦਿ ਦੇਵਤੇ, ਸਿਵਾ, ਮੁਨੀ ਸੁਆਦ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵ ਅਰਥ--ਹੇ ਭਾਈ! ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੰਦ ਬੰਧੀ ਰਾਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਥੇਰੇ ਬ੍ਰਹਮੇ, ਆਦਿ ਦੇਵਤੇ, ਸਿਵਾ, ਮੁਨੀ ਸੁਆਦ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Meanings—O' Brothers! According to the stories of the old scriptures, their characters like Brahmas, and other gods, Shivas, and silent singers are singing the virtues of the Lord with their great interest. ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ-ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਦੇਵਤੇ, ਸਿਵ-ਸ਼ਿਵ, ਛੰਦ- ਵੇਦਾਂ, ਪੁਰਾਣਾ ਦੇ ਛੰਦ ਬੰਧੀ ਰਾਹੀਂ, ਮੁਨੀਸਰ-ਮਨੀ ਜਨ (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਬਹੁਵਚਨ), ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ -ਸੁਆਦ ਲੈ ਲੈ ਕੇ (ਪੁਰਬ ਪੁਰਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ) ਠਾਕੁਰ-ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ) ਗੁਨ-ਗੁਣ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ ਬਹੁਵਚਨ) ਗਾਵਤ-ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਬਹੁ ਵਚਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਇੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਖੋਜਤੇ ਗੋਰਖ ਧਰਣਿ ਗਗਨ ਆਵਤ ਫੁਨਿ ਧਾਵਤ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! (ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਪਾਤਰ ਬਥੇਰੇ) ਇੰਦ੍ਰ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗੋਰਖ ਖੋਜਦੇ (ਕਦੇ) ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਆਉਂਦੇ, ਫੇਰ ਮੁੜ ਕੇ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਜਦੇ। (ਬਸ ਇਸ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਦੌੜ ਭੱਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫਿਰਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਇਆ ਹੈ) ਭਾਵ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਥੇਰੇ ਇੰਦ੍ਰ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗੋਰਖ ਖੋਜਦੇ ਰਹੇ। ਕਦੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਆਉਂਦੇ, ਫੇਰ ਮੁੜ ਕੇ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਜਦੇ। ਬਸ ਇਸ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਦੌੜ ਭੱਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭੜਕਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਰਬ ਲੱਭ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹਿਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

Meanings—O' Brothers! According to the stories of the old scriptures, their characters like Inders, Viasnus, and Gorkhs, while searching to find the Lord. sometimes They come to earth and sometimes They go to sky. They have been shown as wandering around. Neither could they find the Lord nor peace of mind. ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਇੰਦ੍ਰ, - ਇੰਦ੍ਰ, ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ-ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮੁਨੀ, ਗੋਰਖ, (ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਬਹੁਵਚਨ ਹਨ) ਖੋਜਤੇ-ਖੋਜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ (ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ ਪਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਪੁਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿਚ) ਧਰਣਿ-ਧਰਤੀ ਉਤੇ (ਅਧਿਕਰਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਗਗਨ-ਅਸਮਾਨਾਂ ਉਤੇ (ਅਧਿਕਰਨ ਕਾਰਕ) ਆਵਤ-ਅਉਂਦੇ (ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ) ਫੁਨਿ-ਮੁੜ ਕੇ (ਯੋਜਕ ਹੈ ਪਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਪੁਰਬ ਪੁਰਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ) ਧਾਵਤ-ਭਜਦੇ ਰਹੇ (ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ ਪਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਪੁਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ)

ਸਿਧ ਮਨੁਖਜਯ ਦੇਵ ਅਰੁ ਦਾਨਵ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਤਾ ਕੇ ਮਰਮੁ ਨ ਪਾਵਤ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਭਾਈ! ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਥੇਰੇ ਸਿੱਧ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਪਰਚਾਵੇ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ, ਦੇਵਤੇ ਅਤੇ ਦੈਂਤ, (ਉਸ ਦਾ (ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ) ਇਕ ਮਾਸਾ ਵੀ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਪਉਂਦੇ। ਭਾਵ ਅਰਥ-- ਹੇ ਭਾਈ! ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਥੇਰੇ ਸਿੱਧ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਪਰਚਾਵੇ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ, ਦੇਵਤੇ ਅਤੇ ਦੈਂਤ, ਇਹ ਉਸ ਦਾ (ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ) ਇਕ ਮਾਸਾ ਵੀ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਪਉਂਦੇ।

Meanings—O' Brothers! Many characters of the old scriptures like the people of miraculous powers, dancers, men, gods and demons, none of them can find even a tiny bit of His Mystery. ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਸਿਧ-ਸਿੱਧੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਮਨੁਖਜਯ -ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਪਰਚਾਵੇ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ, ਦੇਵ-ਦੇਵਤੇ, ਦਾਨਵ-ਦੈਂਤ (ਸਾਰੇ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਅਰੁ-ਅਤੇ (ਯੋਜਕ) ਇਕੁ-ਇੱਕ (ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਖਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਤਲੁ-ਮਾਸਾ ਵੀ (ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਾਚੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਤਾ ਕੇ-ਉਸ ਦਾ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜਨਾਂਵ, ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ) ਮਰਮੁ-ਭੇਦ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਨ-ਨਹੀਂ (ਨਿਰਨਾ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਪਾਵਤ-ਪਾ ਸਕਦੇ (ਸੰਭਾਵੀ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਭਗਤੀ ਹਰਿ ਜਨ ਤਾ ਕੈ ਦਰਸਿ ਸਮਾਵਤ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਭਾਈ! (ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ) ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਭੱਜ ਨੱਠ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਭਾਵ ਅਰਥ -- ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਭੱਜ ਨੱਠ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

Meanings—O' Brothers! Now Guru Ji explains his principle. The Lord's followers by imbuing with love and affection of Lord's devotion can see Him and absorb unto Him. They need not wander around performing the rituals to attain Him.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਪ੍ਰਿਅ-ਪਿਆਰੇ (ਗੁਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਪ੍ਰਭ-ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ) ਪ੍ਰੀਤਿ-ਪਿਆਰ ਦੀ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ) ਪ੍ਰੇਮ-ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ) ਰਸ-ਅਨੰਦ, ਸੁਆਦ ਦੀ (ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ) ਭਗਤੀ-ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਭਗਤੀ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਹਰਿ ਜਨ-ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੇਵਕ

(ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਬਹੁਵਚਨ) ਤਾ ਕੈ-ਉਸ ਦੇ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜਨਾਂਵ, ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ) ਦਰਸਿ-ਦਰਸਨ ਨਾਲ (ਕਰਨ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਸਮਾਵਤ-ਸਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਸੰਭਾਵੀ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਆਨ ਕਉ ਜਾਚਹਿ ਮੁਖ ਦੰਤ ਰਸਨ ਸਗਲ ਘਸਿ ਜਾਵਤ ॥

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਭਾਈ! (ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ) ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰਨਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ (ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ, ਦੰਦ ਅਤੇ ਜੀਭਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਥੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੰਵਰਦਾ।)

ਭਾਵ ਅਰਥ- ਹੇ ਭਾਈ! ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰਨਾ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ; ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ, ਦੰਦ ਅਤੇ ਜੀਭਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਥੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੰਗਦਿਆਂ ਮੰਗਦਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਬੀਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੰਵਰਦਾ।

Meanings—O' Brothers! Those who abandon Him but beg from others like the characters of old stories, their mouth, teeth and tongue wear out. By begging in whole life, they do not achieve anything.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਤਿਸਹਿ-ਉਸ ਨੂੰ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜਨਾਂਵ, ਸੰਪਰਦਾਨ ਕਾਰਕ) ਤਿਆਗਿ-ਤਿਆਗ ਕੇ (ਪੂਰਬ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ) ਆਨ ਕਉ-ਦੂਜਿਆ ਤੋਂ (ਅਪਾਦਾਨ ਕਾਰਕ, ਬਹੁਵਚਨ) ਜਾਚਹਿ- ਮੰਗਦੇ ਹਨ (ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ, ਬਹੁਵਚਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ) ਮੁਖ-ਮੂੰਹ, ਦੰਤ-ਦੰਦ, ਰਸਨ-ਜੀਭ (ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਹਨ) ਸਗਲ-ਸਾਰੇ ਹੀ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਖਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ) ਘਸਿ-ਘਸ (ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆ) ਜਾਵਤ-ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

ਰੇ ਮਨ ਮੂੜ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਝਹਿ ਸਮਝਾਵਤ ॥੭॥

ਸਵਈਏ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕਯ (ਮਃ ੫) ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ - ਅੰਗ ੧੩੮੮

ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ-ਹੇ ਸੇਵਕ ਨਾਨਕ! ਕਹੁ ਕਿ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ! ਤੂੰ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ। (ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਤਾਂ) ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਹੀ ਸਮਝਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵ ਅਰਥ-ਹੇ ਸੇਵਕ ਨਾਨਕ! ਕਹੁ ਕਿ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ! ਤੂੰ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ। ਉਹ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਹੀ ਸਮਝਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਵੇਂ ਪੁਰਣੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਨਾ ਕਰਦਾ ਫਿਰ।

Meanings—O devotee Nanak! Say that O' silly mind! You should remember Him who has provided you all these things for your comforts. He can only impart you these teachings.

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ-ਰੇ-ਹੈ (ਵਿਸਮਕ, ਸੰਬੋਧਨ) ਮਨ-ਹੇ ਮਨ (ਸੰਬੋਧਨ ਕਾਰਕ) ਮੂੜ-ਮੂਰਖ (ਗੁਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), ਸਿਮਰਿ-ਤੂੰ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਜਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖ (ਹੁਕਮੀ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ, ਇਕਵਚਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ) ਸੁਖਦਾਤਾ-ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਨਾਨਕ ਦਾਸ-ਹੇ ਦਾਸ ਨਾਨਕ (ਸੰਬੋਧਨ ਕਾਰਕ) ਤੁਝਹਿ-ਤੈਨੂੰ (ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜਨਾਂਵ, ਕਰਮ ਕਾਰਕ, ਇਕਵਚਨ) ਸਮਝਾਵਤ - ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਇਕਵਚਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ)

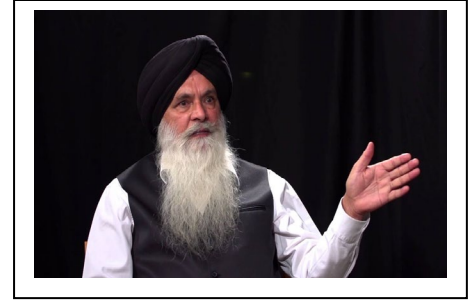
ਸਾਰੇ ਸਵਈਏ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ-ਹੇ ਭਾਈ! ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਤਰ, ਜਿਵੇ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਇੰਦਰ, ਸ਼ਿਵਾ, ਦੇਵੀਆਂ, ਦੇਵਤੇ, ਰਾਕਸ਼, ਸਿੱਧ ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਭਜਦੇ ਨੱਠਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਰੱਬ ਜੀ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਵੀ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਰਬ ਨੇ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ।

Overall meaning of entire Svayea —O' Brothers! So called characters of old scriptures like Brahma, Inder, Shiva, gods, goddesses, demons, Sidhas and silent singers kept on performing the rituals, always wandered around. None of them could find any secrete of Lord. Therefor one should not beg anything from them. Rather one should contemplate on Him who has provided all these thing for our comfort. This is the Guru's teachings that one should have it.

ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਅਤੇ ਬੇ-ਅਕਲੇ ਜੱਥੇਦਾਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਉਣ ਵਾਲਾ
brar_jiwanwala@hotmail.com

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਹੋਇ ਸੋਝੀ ਪਾਇਸੀ ॥ ਏਤੁ ਦੁਆਰੈ ਧੋਇ ਹਛਾ ਹੋਇਸੀ ॥

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਸਥਾਨ ਸੋਝੀ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਗੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਹੁਣ ਸਮਾਜਕ ਰੀਤਾਂ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ, ਮਰਨੇ ਦੀ ਰਸਮ, ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਅਤੇ ਸੁਖਣਾ ਸੁੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਸੁੱਖਣਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਚੜਾਵਾ ਚੜਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਟਿਚ ਕਰਕੇ ਜਾਣਦੀਆਂ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਮੁਹਰੇ ਪਰਦਾ ਕਰਕੇ ਸਗੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੇਰੀ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਣਾ ਠੀਕ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਖਿਆ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਪੰਡਿਤਵਾਦ-ਬ੍ਰਹਮਣਵਾਦ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਕਮਾਲ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ 13-14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜਨੇਊ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ; ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥ ਦਇਆ ਕਪਾਹ ਸੰਤੋਖੁ ਸੁਤੁ ਜਤੁ ਗੰਢੀ ਸਤੁ ਵਟੁ ॥ ਏਹੁ ਜਨੇਊ ਜੀਅ ਕਾ ਹਈ ਤਾ ਪਾਡੇ ਘੁਤੁ ॥ ਨਾ ਏਹੁ ਤੁਟੈ ਨ ਮਲੁ ਲਗੈ ਨਾ ਏਹੁ ਜਲੈ ਨ ਜਾਇ ॥ ਧੰਨੁ ਸੁ ਮਾਣਸ ਨਾਨਕਾ ਜੇ ਗਲਿ ਚਲੇ ਪਾਇ ॥ ਚਉਕੜਿ ਮੁਲਿ ਅਣਾਇਆ ਬਹਿ ਚਉਕੈ ਪਾਇਆ ॥ ਸਿਖਾ ਕੰਨਿ ਚੜਾਈਆ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਥਿਆ ॥ ਓਹੁ ਮੁਆ ਓਹੁ ਝੜਿ ਪਇਆ ਵੇਤਗਾ ਗਇਆ ॥੧॥ {ਪੰਨਾ 471} ॥ ਆਹ ਚਾਰ ਕੱਡੀਆਂ ਦਾ ਧਾਗਾ ਮੁੱਲ ਲਿਆ ਕੇ, ਮੇਰੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ, ਕੰਨ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈਂ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤੇਰਾ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਇਆ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਦਇਆ, ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਜਤ ਨਾਲ ਓਤ-ਪੋਤ ਜਨੇਊ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਨਾ ਟੁੱਟਦਾ ਹੈ ਨਾ ਮੈਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਲਦਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਜਨੇਊ ਜੇ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਗਲ ਪਾ। ਐਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਖਾਨਿਓ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਵਕਤ ਇਹ ਧਾਰਣ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਾਲਕ ਸਾਡੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇਗਾ ਤੇ ਇਸਦਾ ਇਲਾਜ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ. ਗੁ. ਪ੍ਰ. ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਨਿਆਰੇਪਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਪਰ 1925 ਵਿਚ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਐਕਟ ਬਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਸ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਸੱਦਣੇ ਮਨਾਹ, ਇਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਾਉਣੀ ਮਨਾਹ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮਨਾਹ ਆਦਿ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਨਿਖੇਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਬਰਾਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਨ ਤੇ ਜੁ ਨਹੀਂ ਸਰਕੀ। ਇਤਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਦੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਉਲਟ ਲਿਖ ਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਚੇਰ-ਡਾਕੂ ਲਿਖ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਹੀ ਛਾਪ ਕੇ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਇਤਰਾਜ ਹੋਣ ਤੇ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਲੱਗਾ ਉਹ ਵਾਪਸ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਗੋਲਕ ਦੀ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਛਾਪੀ ਗਈ, ਵੰਡੀ ਤੇ ਵੇਚੀ ਵੀ ਗਈ। ਸਿਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਨੇ, ਜੋ ਸਪੇਕਸਮੈਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਛਪੇ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਕੁੱਝ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਘਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਦੇ ਕੁ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਦੀ ਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਰੈਂਪਟਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਭੇਜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਲ ਵਿਚੋਂ ਫੂਨ ਆਇਆ। ਜਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਨਟੈਰੀਓ ਦਾ ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਐਸਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਸਿਵਾਏ ਰੈਕਸਡੇਲ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੇ ਜੋ 'ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਇਰ' ਵਾਲੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਸੋਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ 'ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ' ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਾਂ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਚੇਰਾਂ-ਡਾਕੂਆਂ, ਪੰਡਿਤਾਂ, ਮੁੱਲਾਂ-ਮੌਲਾਣਿਆਂ, ਜੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹਨ। ਜਿਸ 'ਕੰਡੇ ਰਾਕਸ਼' ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ 'ਕੰਡਾ ਰਾਕਸ਼' ਕਰਕੇ ਪੁਕਾਰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭੂਮੀਆ ਚੇਰ, ਸੱਜਣ ਠੱਗ, ਭਾਈ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕਲੰਕ ਸਨ ਉਹ, ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਬਦੌਲਤ, ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਹੋ ਨਿਬੜੇ। ਕਾਰਣ ਕਿਹੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ

ਹਨ। ਕੈਦੀਆਂ ਕੋਲ ਖਾਲੀ ਬਟੂਆ ਅਤੇ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਪੁਲਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਬਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰ 'ਸੁਧਾਰ ਘਰ' ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

'ਸੁਧਾਰ ਘਰ' ਇਹ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਤਾਂ ਹੀ ਬਣਦੇ ਜੇ ਸਾਡੇ ਹੋ ਨਿਬੜੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਸਿਆਣੇ, ਯੋਗ ਤੇ ਇਮਾਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ। ਇਮਾਨ ਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਲ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੰਘਦੇ। ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵੇਲੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਕੜੇ-ਕਛਿਹਰੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੱਥੇਦਾਰ ਲੱਗੇਗਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਹਾਲ ਇਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਂਝ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਮੰਨਦਾ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪਰ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਮੁਕਤਸਰ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸਾਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਇਵੇਂ ਹੀ ਅੱਜ ਵਾਲਾ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਥੇਦਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪੀਆਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ "ਹਵਾਈ ਰੱਸੀ", ਜੋ ਹੇਮਕੁੰਟ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਸੁਖੱਲਾ

ਹੇਮਕੁੰਟ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਾਲੀ "ਹਵਾਈ ਰੱਸੀ"

ਬਣਾਵੇਗੀ, ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਥੱਕਦਾ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ 'ਹੇਮਕੁੰਟ' ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਦੂਰ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਗਵਤ ਪੁਰਾਣ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਸਕੰਧ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਂਡਵ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲੇ ਸਮੇਂ ਇਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਯੋਗ ਕਮਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਬਿਤਾਂਤ ਭਗਵਤ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਸੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ 1812 ਵਿਚ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਾ ਗ੍ਰੰਥ ਬਣਾ ਧਰਿਆ ਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਹੁਣ "ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ" ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੱਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਾਬਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਰ ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਪੰਗਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ 'ਹੇਮਕੁੰਟ' ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ? ਜਾਂ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ 'ਹੇਮਕੁੰਟ' ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਗਏ? ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਫਲਾਣੇ ਪ੍ਰਬਤ ਤੇ ਫਲਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤਪੱਸਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ? ਜਿਸ ਤਪੱਸਿਆ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਕੱਟਦੀ ਹੈ ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣਗੇ? ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਉਦੋਂ ਚੱਲ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ 'ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼' ਦਾ ਉਲੱਥਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਹੀ 'ਪਵਿਤਰ ਕੁਰਾਨਾ' ਬਦਲ ਛੱਡਿਆ। ਜਿਹੜਾ ਰਾਹੇ ਨੂੰ ਕੰਨਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅੱਧੇ ਐੜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਉਹ ਹਾਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਲੱਭੀ ਸੁੰਡ ਦੀ ਗੰਡੀ ਤੇ ਉਹ ਪਨਸਾਰੀ ਬਣ ਬੈਠਾ।

ਆਓ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਵੀਚਾਰੀਏ ਕਿ ਹੋਣਾ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। " ਗੁਰੂ ਕੀ ਗੋਲਕ ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ" ਜੇਕਰ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 10-20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਗਰੀਬ ਸਿੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਲਚ 'ਚ ਆ ਕੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਵਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਹਟ ਜਾਣਗੇ, ਸੰਭਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਗਰੀਬੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਸੱਭ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਭਲਾ ਮੰਗਣ ਨਾਲ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਮੰਗਿਆਂ ਵੀ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਭਲਾ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵੱਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹੀ ਗੋਲਕ ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਤਦੋਂ ਹੀ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇਗੀ, ਚੌਧਰ ਦੀ ਭੁੱਖ ਵੀ ਮਿੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸੱਭ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ।

Passing of a Sikh Luminary.

Karminder Singh Dhillon PhD (Boston)

dhillon99@gmail.com

Pal Singh Purewal, the architect of the iconic Mool Nanakshahi Calendar and a beacon for the independent identity of Sikhs, passed away in Edmonton, Canada on September 22, 2022.

Purewal, a Canadian based research scholar contributed towards freeing Sikhi from the shackles of Snatanism by working tirelessly to create the solar based Nanakshahi calendar (named after Guru Nanak) in the hope that it would replace the lunar based Bikrami one. Purewal had stated that he had three objectives in formulating the Nanakshahi calendar. The first was to formulate a calendar that was in line with the Sri Guru Granth Sahib (SGGS). Second was to discard the inaccurate lunar calendar. And third was to allow for all Sikh festival dates to be fixed and not vary from year to year.

The Nanakshahi calendar uses the accurate tropical year of 365 days, 5 hours, 48 minutes, and 45 seconds. Year one of the Nanakshahi calendar is the year of Guru Nanak's birth (1469 CE). April 1, 2022 CE is thus Nanakshahi 554. The names of the months within the Nanakshahi calendar are taken from a *bani* within the SGGS. The Nanakshahi calendar contains 5 months of 31 days followed by 7 months of 30 days. There is a leap year every 4 Years in which the last month (Phagun) has an extra day.

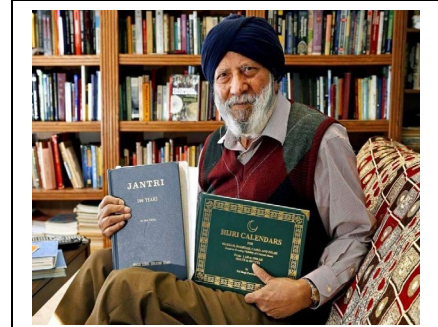
In contrast, the lunar based Bikrami calendar is 11 days shorter than the solar one. This means after every 30 months an additional month is added to the year making the year consisting of 384 days and 13 months. Such a situation creates a chaos for Gurburabs, amongst other problems. The birthday of Guru Gobind Singh for instance appears twice in certain years, and not at all in certain years. In the 20th Century, the Bikrami calendar's Vesakhi fell on 12 April, then 13th and then 14th. By the year 3000, Vesakhi would have moved to 1st of May. No such problem exists within the Solar calendar.

Pal Singh presented his Nanakshahi Calendar to the Sikh world in 1996. It passed a general house resolution of the SGPC in 1999 and was released by the same body at the 300th anniversary of the Khalsa Panth. It was accepted by the Akal Takht (AT) in 2003. The Sikh world operated within this calendar till 2009.

In 2009 the Sant Samaj, Dera Chownk Mehta and *taksali* groups pressured SGPC and AT through the Akali Dal to revert to the Snatan Bikrami calendar. They had the backing of the then RSS chief KS Sudarshan Kumar. To appease these groups, in 2010 the SGPC created its own modified Nanakshahi calendar that coincided the dates of the Sikh festivals with the Bikrami calendar. Having no expertise on the matter of making calendars, what the SGPC did was a hodge podge mixing of dates. An outcry resulted, and instead of reverting to the original Nanakshahi calendar, the SGPC, in 2014, reverted fully to the Bikrami calendar and labelled it Nanakshahi instead. Purewal's calendar has since been called Mool Nanakshahi (Root or Original Nanakshahi).

The backtracking of the SGPC has put the Sikh communities across the world in a quandary. *Dera*, *taksal* and sant samaj controlled gurdwaras and institutions continue to use the Snatan Bikrami calendar. These groups have further sought to push Bikrami calendar supporters to take over the management of Gurdwaras and remove those who are in favor of implementing the Mool Nanakshahi calendar.

In 2010 the AT excommunicated one of its former Jathedars – Prof Darshan Singh. Despite the official “justification” that was given by the AT, not many are aware that the real reason was his vociferous support for the Mool Nanakshahi calendar and constant attacks on the RSS leader KS Sudarshan to stop interfering in the internal affairs of Sikhs. One of the five Jathedars who signed the excommunication order was himself removed

Pal Singh Purewal
12 Nov 1932 – 22 Sept 2022

from his position in 2015 because he had turned subsequently into a supporter of the Mool Nanakshahi calendar and called for its implementation.

Unlike SGPC, many other gurdwara committees including Pakistan Sikh Gurdwara Parbandhak Committee (SGPC) follow the Mool Nanakshahi Calendar. It has been adopted by the vast majority of the Gurdwaras the world over. In Malaysia, the Malaysian Gurdwaras Council (MGC) has adopted this calendar as well.

Pal Singh Purewal was an engineer by training and an expert in mathematics and science. He had extensive working experience in his field in Punjab, UK and Canada with stints in Germany and the USA. He had been a resident of Edmonton, Canada – where he passed on September 22 - since 1974.

He authored various research papers promoting the authenticity of a Sikh calendar since 1960, thus establishing himself as a calenderologist. In the process, Purewal gave the Sikh and Muslim world two iconic publications. The *Jantri 500 Years* is a thoroughly researched book on the Sikh calendar that was published by the Punjab School Education Board in November 1994. This 550-page book is a useful tool for historians to check and convert dates in Indian calendars from 1469 CE onwards. For his work on the Nanakshahi calendar he was awarded an honorary doctorate degree by the World Sikh University, UK. The *Hijri Calendar* is his contribution to the Muslim community. He received a 'lifetime achievement' award for his work on this book.

Pal Singh was awarded the Queen's Golden Jubilee medal for his three-decade long voluntary work. He was also recognized in the Alberta Legislature by the Minister of Community Development Hon'ble Gene Zwozdesky.

Sikh leaders and organizations from across the world have paid glowing tributes to Pal Singh Purewal. The President of Global Sikh Council, Lady Singh Kanwaljit Kaur OBE captured the sentiments of the Sikh Panth in her message: "Purewal was a beacon for promoting the Sikh identity as being unique and independent. He was a great wise man, the likes of whom appear rarely. Unfortunately, the Sikh Kaum has shown a lack of wisdom in recognizing the value of the diamond that he was. He will be remembered for years to come for his work on the Nanak Shahi calendar."

The real recognition the Sikh world can accord to Pal Singh Purewal is in rejecting the adulterated calendar that was concocted by the SGPC under duress of anti-Sikh forces within the Sant Samaj, Dera Chownk Mehta and taksali outfits; and in implementing the Mool Nanakshahi calendar.

May the family and loved ones of Pal Singh Purewal remain blessed with the courage to deal with his passing. May the Sikh Panth have the courage to accord Pal Singh Purewal the recognition he rightfully deserves – even if in his death.

Calling Young Writers

If you are a young writer and critical thinking and writing is your forte, *The Sikh Bulletin* invites you to submit your articles and essays to us for publishing. If you are having difficulty getting your work published in main stream Sikh publications because of your non-conformist views that question existing practices within Sikhi, *The Sikh Bulletin* invites you to send us your writings for consideration of publication. *The Editorial Board*.

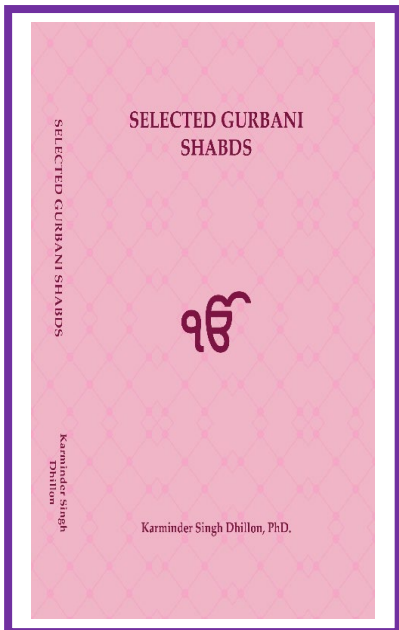
Must Have in Every Sikh Home

Order Online From

<https://sikhivicharforum.org/store/>

Enquiry: dhillon99@gmail.com

Each Book Contains Essays on:
The Methodology Used.
Historical Background of the Bani
The Composition of the Bani
And More

Understanding Salok Mehla 9. Hardcover. 112 pages.
Understanding Salok Sheikh Fareed Kay. Hardcover. 164 pages.
Understanding Salok Bhagat Kabir Jio Kay. Hardcover. 272 pages.
Selected Gurbani Shabds. Hardcover. 522 pages.
Selected Sikhi Concepts. Hardcover. 315 pages.

Note to Contributors

The Sikh Bulletin invites articles on matters relating to *Sikhi*. Essays that adopt CRITICAL approaches towards Sikh matters and issues are given priority for publication. Articles devoted towards exploring the messages of Gurbani as contained within the Aad Guru Granth Sahib (AGGS) are particularly welcome.

Manuscripts must be in English or Gurmukhi and must begin with a title page that includes the names, e-mail addresses, and affiliations of all authors. References must be properly cited.

Manuscripts need to be submitted online to editor@sikhbulletin.com or dhillon99@gmail.com and must be in Microsoft Word (.doc). The preferred font for English characters is Calibri font size 11. Gurbani and Gurmukhi characters must be in Unicode (Nirmala UI).

The maximum length for each article in a regular issue is 5,000 words.

Note on Use of Gurbani Verses and Translations by Authors

When quoting Gurbani in their articles, authors are required to provide the Gurmukhi version of the full verse and a romanised version. Mention must be made of the page where it is to be found in the AGGS. In line with the aspirations of *The Sikh Bulletin*, authors must provide translations of Gurbani verses that break from the mould of vedantic, yogic and literal slants prevalent in orthodox translations. Articles relying solely on Gurbani translations as provided by Sant Singh Khalsa MD's English Translation will NOT be published.

Note to Readers

The Sikh Bulletin is published in electronic format and is being sent to readers whose e-mail addresses are in our distribution list. Please feel free to forward this issue to your contacts. Alternatively, you may provide us the e-mail addresses of friends and family who would like to receive The Sikh Bulletin regularly.

The Sikh Bulletin (including past issues) may be accessed at www.sikhbulletin.com. More recent issues can also be accessed at www.sikhivicharforum.org. Archived copies of the Sikh Bulletin can be retrieved here: <https://archive.org/details/sikh-bulletin>.

The views expressed by authors are their own. Please send feedback at editor@sikhbulletin.com

Thank you for your continued support of The Sikh Bulletin. Editor.